

UDDEN 8

SPACESCAPE

Social konsekvensanalys för Udden, Huddinge
Juli 2024

INNEHÅLL

1. INLEDNING 2

2. DIALOG 12

3. SOCIAL KONSEKVENSANALYS 16

Sammanhållning 17

Vardagsliv 26

Delaktighet och inflytande 31

Folkhälsa 36

Trygghet 42

4. SAMLAD BEDÖMNING & REKOMMENDATIONER 48

5. KÄLLOR 52

MEDVERKANDE SPACESCAPE

Karin Lobo Lundgren (ansvarig)

Staffan Swartz

Helena Lundin Kleberg

Sara Pinto

Vera Esaiasson

Spacescape AB

Östgötagatan 100, 116 92 Stockholm

Tel +46 8 452 97 67

www.spacescape.se

info@spacescape.se

Foto rapport: Spacescape, om inte annat anges

1. INLEDNING

BAKGRUND

I anslutning till Fullersta torg, i centrala Huddinge cirka 200 meter ifrån Huddinge station, vill Östling Fastigheter utreda möjligheten att uppföra cirka 54 lägenheter.

Med anledning av planerna har Östling Fastigheter ombett Spacescape att genomföra en social konsekvensanalys med fokus på barnperspektivet.

SYFTE

Syftet med denna sociala konsekvensanalys är dels att inventera vilka värden och behov som finns inom planområdet idag, dels att bedöma vilka sociala konsekvenser planförslaget får för området och kommunen i sin helhet.

Analysen belyser också vilka konsekvenser planförslaget kan ha för barn och unga, framtida boende på platsen samt vilka sociala konsekvenser den nya bebyggelsen kan få för både den specifika platsen och för närområdet.

VAD ÄR EN SOCIAL KONSEKVENSANALYS?

En social konsekvensanalys är ett verktyg som används för att analysera huruvida människors olika livssituationer och behov tillgodoses i samband med en fysisk förändring. Nedan presenteras exempel på resonemang som förtydligar vikten av och syftet med en social konskevensanalys.

- Ett sätt för de som hanterar stadsmiljön att integrera och organisatoriskt medvetandegöra sociala hållbarhetsfrågor.

- Förbättra livet och förutsättningar för sårbara och missgynnade grupper.

VAD ÄR EN BARNKONSEKVENSANALYS?

En barnkonsekvensanalys är ett verktyg för att säkerställa att barns rättigheter tillgodoses i processer och beslut som påverkar barns liv och livsvillkor.

För att samla in kunskap om detta kan både barnens perspektiv inhämtas från barns egna upplevelser och beskrivningar samtidigt som barnperspektivet kan förstås exempelvis genom vuxna som är insatta i barnens vardag och behov, såsom förskolepedagoger. Läs mer på s. 5.

”Målet för bostadspolitiken är att alla skall ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön skall bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning skall en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.”

Nationellt bostadspolitiskt mål, 2002

KOMMUNALA RIKTLINJER

ÖVERSIKTSPLAN 2030

Huddinge ska växa i takt med länet och översiktsplanen utgår från ett årligt bostadsbyggande om cirka 700 bostäder vilket innebär en befolkning på mellan 122 000–150 000 år 2030.

Den övergripande inriktningen i översiktsplanen är en långsiktig hållbar utveckling genom att skapa levande stadsmiljöer som underlättar ett bra vardagsliv samtidigt som större grönområden värnas och klimatutsläppen minskar. Detta ska åstadkommas genom funktionsblandning och förtätning i goda kollektivtrafiklägen vilket gör att det blir nära till kommunal och kommersiell service och att förutsättningar för korta resor med gång, cykel och kollektivtrafik ökar.

Blandade upplåtelseformer och bostadstyper eftersträvas i samtliga områden för att öka sammanhållningen, möjliggöra bostadskarriär och för att det ska vara möjligt att bo kvar i området oberoende av livssituation.

SPÅRVÄG SYD

Spårväg syd är en totalt 17 kilometer lång spårväg som knyter samman de södra delarna av regionen i syfte att stärka de kollektiva tvärförbindelserna och skapa förutsättningar för ett hållbart resande. Inom spårvägen influensområde har kommunen förbundit sig att planera för 18 500 bostäder fram till 2030.

"Huddinge växer i takt med länet, primärt genom förtätning i kollektivtrafiknära lägen."

Huddinges sammanhållning stärks genom fler mötesplatser, blandade upplåtelseformer, bostadstyper och funktioner samt genom att områden binds ihop."

"Samtliga kommunens delar knyts samman med omkringliggande områden via bebyggelse, mötesplatser, infrastruktur eller rekreationsstråk."

Ur Huddinge kommuns översiktsplan 2030

PARKPROGRAM

Parkprogrammet innehåller mål och riktlinjer för planeringen av de tätortsnära parkytorna samt förslag till åtgärder – framför allt gällande upprustning av befintliga, kommunala parker men även ett fåtal nya anläggningar. Detta för att garantera kommunens invånare attraktiva parkmiljöer.

LEKPLATSPROGRAM

Lekplatsprogrammets syfte är att ge riktlinjer för planeringen av de kommunala lekplatserna i Huddinge. Programmet innehåller allmänna principer för lekplatsers utformning samt ett åtgärdsprogram för att nå målet att skapa "kreativa och spännande lekmiljöer som är tillgängliga för alla i Huddinge kommun".

HANDBOK FÖR TRYGGARE STADSMILJÖER

Huddinge kommun har tagit fram Handbok för tryggare stadsmiljöer. Skriften syftar till att vara ett enkelt och handfast stöd för hur trygghets- och jämställdhetsaspekter kan integreras i arbetet med utformning av offentliga utemiljöer i kommunen.

BARNPERSPEKTIVET

BARNKONVENTIONEN

FN:s konvention om barnets rättigheter antogs 1989 och ratificerades av Sverige 1990. Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som slår fast vilka rättigheter varje barn ska ha. Av dessa är artikel 2, 3, 6 och 12 särskilt vägledande för hur helheten ska tolkas.

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. Beslutet innebär ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn.

ARTIKEL 2: Varje barn har samma rättighet och lika värde, ingen får diskrimineras

ARTIKEL 3: Barnets bästa ska alltid komma i första rummet

ARTIKEL 6: Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas

ARTIKEL 12: Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör barnet

BARNKONSEKVENSANALYS

En barnkonsekvensanalys (BKA) är enligt Barnombudsmannen ett verktyg för att omsätta barnkonventionen i handling och synliggöra barnets bästa. Med hjälp av barnkonsekvensanalyser kan lokala och regionala beslutsfattare arbeta systematiskt och vara försäkrade om att ett barnperspektiv finns med i besluten. Syftet är att både på kort och lång sikt förbättra barns och ungas levnadsvillkor.

En barnkonsekvensanalys belyser projektet utifrån barnperspektivet. Att det finns gott om utrymme för lek, mötesplatser, rekreation samt platser med olika karaktär i den offentliga miljön hör till barns grundläggande behov. Platser för lek är viktiga, men det är minst lika viktigt att ägna resten av kommunens uterum (exempelvis gator, torg, parker, gårdar) särskild omsorg, eftersom det är där barn och unga till största delen befinner sig då de vistas utomhus. Det bör finnas platser anpassade till barns behov, beroende på åldrar och kön, jämnt fördelat över hela kommunen. Det är också viktigt att beakta barns platser i parker och andra grönområden då ny infrastruktur tillkommer eller då städer ska förtätas.

En barnkonsekvensanalys bör grunda sig på två metoder:

Barnperspektivet är när vuxna ser barnet/ungdomen med hjälp av egna erfarenheter och kunskaper och strävar efter att förstå det och vidtar åtgärder som de bedömer vara till barnets och ungdomens bästa.

Barnets perspektiv speglar en utsaga från barn och ungdomar. För att kunna uttala sig om barn och ungdomarnas perspektiv krävs att barn och ungdomar själv fått säga sin mening.

Föreliggande analys utgår från barnperspektivet genom tidigare genomförda telefonintervjuer med verksamma pedagoger på förskolor i anslutning till planområdet. Att ha dialoger med barn och unga hade varit att föredra, men har inte varit möjligt på grund av den rådande pandemin.

METODHANDBOK FÖR BKA

Huddinge kommun har tagit fram en metodhandbok som utgör en vägledning för hur barnkonsekvensanalyser kan genomföras i små och stora projekt inom samhällsbyggnad i kommunen. Handboken föreslår arbetsgång och exempel på hur barns perspektiv kan inhämtas och har legat till grund för arbetet med föreliggande analys, i syfte att belysa planen utifrån ett barnperspektiv.

BARNPERSPEKTIV

Symbolen ovan är en påminnelse om att vissa sociala värden har en särskild betydelse för, eller påverkan på, barn. När symbolen återfinns i denna rapport är syftet att tydliggöra att en analys gjorts även ur ett barnperspektiv.

HUDDINGE KOMMUN IDAG

BEFOLKNING

Huddinge kommun har idag en befolkningssammansättning där andelen barn mellan 0-19 överskrider rikssnittet. Andelen boende som är över 65 år ligger däremot under snittet för riket. I kommundelen *Fullersta,* i vilken planområdet ligger, har befolkningssammansättningen en liknande struktur som kommunen i helhet.

Enligt kommunens befolkningsprognos (2019) beräknas invånarantalet i kommunen öka med 20 % mellan 2018-2027 från 111 722 till 133 848 invånare. I Fullersta väntas befolkningen öka med 16 % från 7 689 till 8 947 invånare. Andel barn i förskoleålder (1-5 år) väntas öka i nästan alla kommundelar med totalt 21 %.

RESVANEUNDERSÖKNING

I en resvaneundersökning som utfördes i Huddinge kommun 2016 framgår att de flesta som cyklar gör det inom kommunen. För alla kollektivtrafikresor som genoförs inom, till eller från Huddinge utgör tåget den största andelen, men andelen som nyttjar trafikslagen är relativt jämnt fördelad. För lokala resor inom Huddinge är bussen det dominerande färdmedelsvalet. Resor till fots sker främst på fritiden och är lokalt präglade. Flest resor med bil genomförs som fritidsresor.

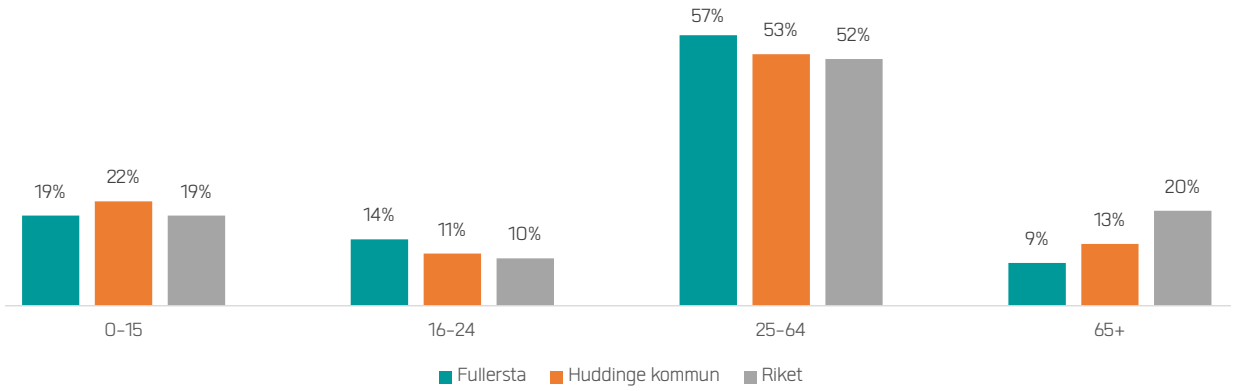

DIAGRAM 1. ÅLDERSFÖRDELNING I FULLERSTA, HUDDINGE KOMMUN & RIKET

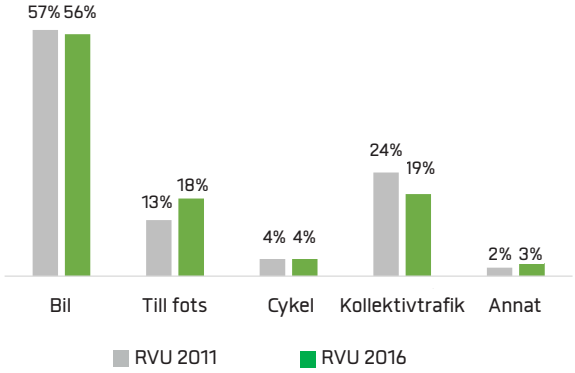

DIAGRAM 2. FÄRDMEDELSFÖRDELNING FÖR ALLA RESOR

Förändring i Huddinge kommun mellan 2011 och 2016

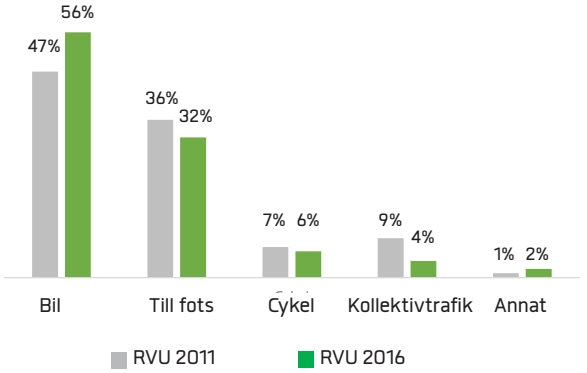

DIAGRAM 3. FÄRDMEDELSFÖRDELNING

För resor inom kommunen.

BOSTADSBESTÅND

Kommunens bostadsbestånd består av cirka 45 000 bostäder i blandad bebyggelse och upplåtelseform. Av dessa är 40 % äganderätter (småhus), 24,6 % bostadsrätter och 24,4 % hyresrätter.

Den vanligaste upplåtselseformen i *Fullersta gård* är 80 % bostadsrätter och 13 % hyresrätter. Inom området Huddinge centrum är fördelningen mer jämn.

Cirka 3 000 boenden i kommunen, motsvarande 6,5 %, är under 40 kvm. Cirka 950 (770 i flerbostadshus) boenden, motsvarande 2 % av beståndet, är under 31 kvadratmeter. Av dessa är 63 % student- och äldreboenden.

Den mest förekommande bostadsstorleken i Fullersta gård är treor (38 %) följt av tvåor (36 %). Andelen enrumslägenheter ligger på 9 % medan motsvarande siffra för Huddinge kommun ligger på 21 % (SCB, 2018).

OMRÅDE SOM OMFATTAS AV FULLERSTA GÅRD (BLÅTT) RESPEKTIVE HUDDINGE CENTRUM (ORANGE).

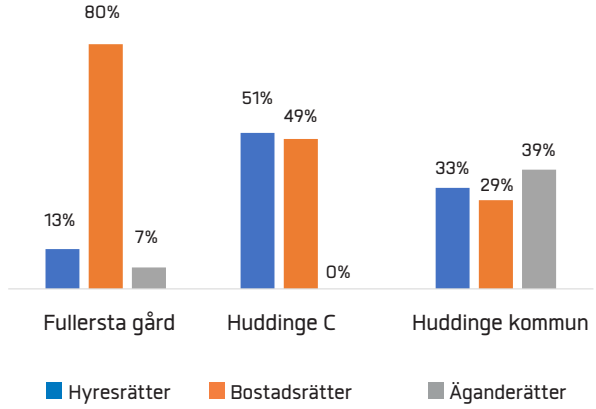

DIAGRAM 4. UPPLÅTELSEFORMER

Fördelning av upplåtelseformer i Fullersta respektive Huddinge centrum och kommunen som helhet.

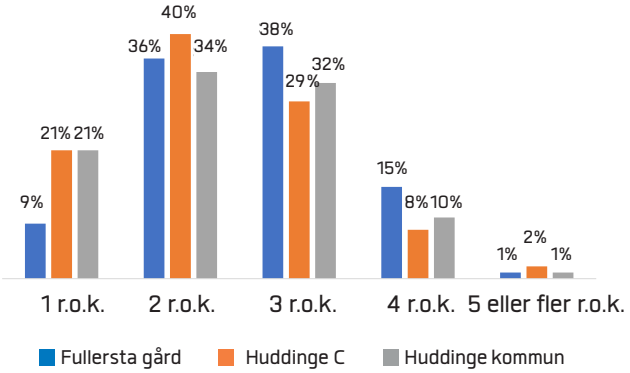

DIAGRAM 5. BOSTADSSTORLEKAR

Fördelning av olika bostadsstorlekar i Fullersta gård, Huddinge centrum och i kommunen som helhet.

I en befolkningsundersökning angav 40% av de tillfrågade i Fullersta att de vill bo kvar i kommundelen om de skulle flytta. Ungefär 15% angav att det viktigaste om de skulle flytta var att få lägre bostadskostnader, följt av att få nära till parker och naturområden (9%), att få mindre bostad (7%) samt att få nära till affärer och annan service (7%). Ungefär hälften av de som deltog i enkäten uppgav att det bor en eller två personer i deras hushåll.

INKOMST OCH ARBETE

Medianinkomsten i Huddinge kommun är 333 700 kr/år, jämfört med snittet för riket som helhet som är 325 400 kr/år. Ungdomar i åldern 17-24 i kommunen har en snittinkomst på cirka 12 500 kr/månad och invånare över 70 år har en snittinkomst på cirka 22 500 kr/månad.

MEDBORGARUNDERSÖKNING 2019

I en medborgarundersökning i Huddinge kommun, genomförd av Statistiska centralbyrån hösten år 2010, framkom att frågeområdena *Arbetsmöjligheter, Utbildningsmöjligheter* och *Kommunikationer* fick ett högre betyg än genomsnittet i riket samt att 40 % av medborgarna i Huddinge kommun starkt kan rekommendera vänner och bekanta att flytta till kommunen. De frågeområden som fick lägre betyg av kommunmedborgarna var:

- Trygghet
- Bostäder
- Fritidsmöjligheter

UPPLEVD TRYGGHET

I befolkningundersökningen utförd år 2018 uppgav 19% av Huddinges vuxna invånare att de kände sig otrygga i sitt bostadsområde under kvällstid. Kvinnor känner sig i lägre grad än män trygga över att gå ut ensam en kväll i sitt bostadsområde. Hela 17% av de tillfrågade kvinnorna anger att de inte går ut ensamma på kvällen.

I befolkningsundersökningen för unga (2018) angav 29% av de tillfrågade tjejerna att de känner sig otrygga i sina respektive område under kvällstid. Av samliga tillfrågade uppger 10% att de blivit utsatta för brott under det senaste året.

I en trygghetsenkät med fokus på Huddinge centrum uppgav invånarna att det som skapar känslor av oro framför allt är *mörker* (t.ex.. vintertid och dålig belysning) samt *skadegörelse, nedskräpning och klotter*. En högre andel kvinnor än män har oroat sig ”mycket ofta” för mörker i deras bostadsområde. De yngsta medborgarna (18-30 år) oroar sig ”mycket ofta” för grupper av människor eller ungdomsgrupper i större utsträckning än övriga.

På frågan vad man som invånare önskar av kommunen uppgavs följande:

- Främja fritidsaktivteter för ungdomar
- Säkerställa god belysning
- Genomför hastighetsdämpande åtgärder
- Ta bort klotter och hålla rent i större utsträckning

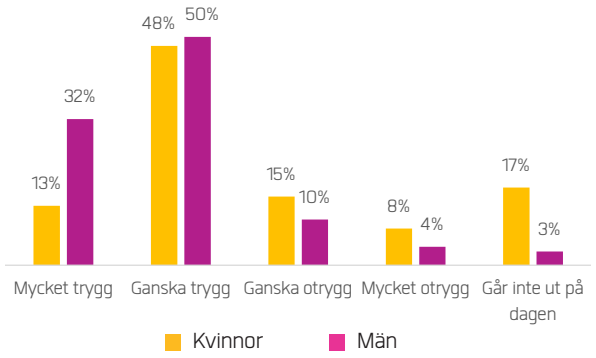

DIAGRAM 6. TRYGGHET BLAND VUXNA

Svarsfördelning när vuxna invånare i kommunen fick frågan hur de känner sig när de går ut ensam på kvällen i sitt område.

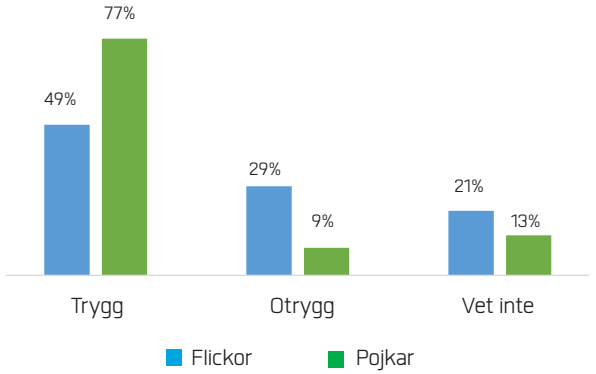

DIAGRAM 7. TRYGGHET BLAND UNGA

Svarsfördelning när ungdomar i kommunen fick frågan hur de känner sig när man går ut ensam på kvällen i sitt område.

METOD

Nedan presenteras Spacescapes modell och metod för social konsekvensanalys som inkluderar Huddinge kommuns fem huvudområden för sociala hållbarhet; *Sammanhållning, Vardagsliv, Delaktighet och inflytande, Trygghet* och *Folkhälsa.* Dessa huvudområden kan ses som önskvärda tillstånd, eller värden, inom social hållbarhet och ligger till grund för sociala konsekvensanalysens perspektiv. Huvudområdena analyseras utifrån ett antal sociala indikatorer, element i den fysiska miljön, i syfte att kunna generera konkreta rekommendationer till det fortsatta planarbetet.

ANALYSMODELL

Spacescapes modell är utformad med grund i stadsbyggnadsforskning där kopplingar mellan den fysiska utformningen och sociala processer kunnat styrkas. Forskningen redovisas under respektive tema i dokumentet och de orsakssamband som forskningen bekräftar är grunden i de slutsatser som dras.

För att dra slutsatser om konsekvenser har en inventering gjorts av nuläget för att förstå hur platsen fungerar idag. Detta har gjorts med hjälp av intervjuer, platsbesök och stadsbyggnadsanalyser av planförslaget i GIS. De som intervjuats är anställda vid verksamheter inom planområdet.

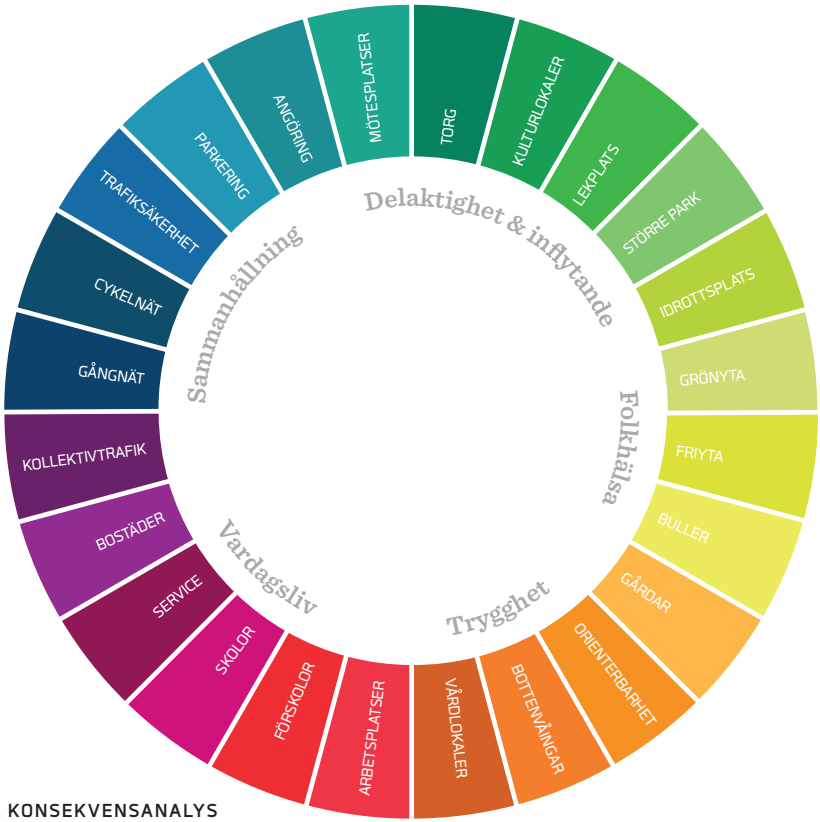
I stadsbyggnadsanalysen har planområdet undersökts i olika skalor för att förstå hur både det lokala sammanhanget och omgivningen påverkar värden av betydelse för områdets sociala hållbarhet.

RIKTLINJER SOM KAN MÄTAS

För att säkerställa goda stadsmiljöer används ofta rekommendationer. Den här modellen utgår från forskning som definierat sådana rekommendationer samt kommunens uppsatta riktlinjer.

ANALYSER

I modellen analyseras mått som blir relevanta att studera på olika skalor för att förstå planområdet och dess sammanhang. Rent konkret handlar det om att i vissa fall analyseras endast planområdet och i andra fall ett analysområde (inom 500 meters gångavstånd runt planområdet) då detta ger en mer rättvisande bild av hur området upplevs.

MODELL FÖR SOCIAL KONSEKVENSANALYS

PLANOMRÅDET. STRECKAD LINJE ANGER ANALYSOMRÅDET (500 M GÅNGAVSTÅND RUNT PLANOMRÅDET)

PLANOMRÅDE & ANALYSOMRÅDE

Planområdet ligger i den norra delen av Huddinge centrum, norr om Huddinge station. Befintlig bebyggelse inom planområdet består i huvudsak av bostadskvarter på 3 - 6 våningar samt restauranger och service vända ut mot Fullersta torg.

I direkt anslutning till planområdet ligger Fullersta torg, ett bostadskvarter på 4-5 våningar och stambanans järnvägsspår.

På andra sidan järnvägen, söder om spårområdet, ligger bland annat Huddinge centrum, Sjödalsparken och Rådsparken.

PLANFÖRSLAGET

I anslutning till Fullersta torg, nordöst om Huddinge station, vill Östling Fastigheter utveckla ett punkthus på tio våningar, inrymmande ca 54 bostäder. Målet är att skapa små yteffektiva lägenheter, i huvudsak 1,5 r.o.k. men även 3-4 r.o.k. Fördelningen av upplåtelseformer kommer utredas närmare i kommande detaljplaneprocess.

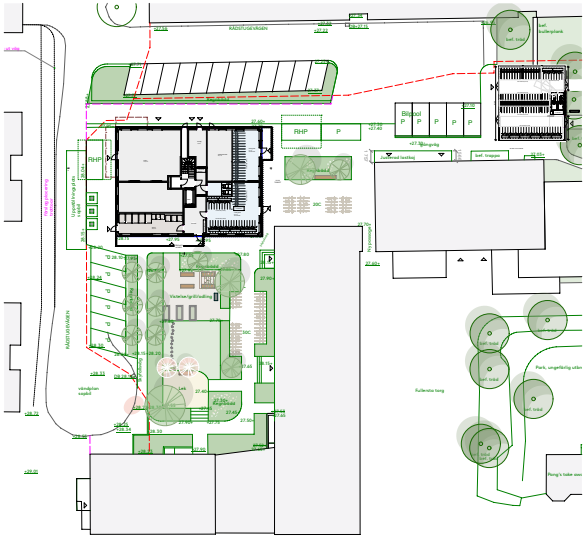
Planförslaget tillför:

- 54 lägenheter
- 114 kvm lokal i bottenplan
- Ett minitorg "Lilla torget"

NULÄGE

Idag står bl.a. ett mindre miljöhus på platsen för punkthuset.

PLANFÖRSLAG

ÅWL Arkitekter, januari 2024

PLANFÖRSLAG

Punkthus på 10 våningar - vy från Fullersta parkväg

2. DIALOG

DIALOG

För att samla in kunskap om platsens värden och behov idag har Spacescape genomfört två telefonintervjuer med verksamma inom planområdet. De svarande fick också möjlighet att beskriva möjliga konsekvenser som planförslaget kan komma att ha på deras verksamheter.

Inom ramen för ett tidigare projekt i Fullersta har Spacescape också genomfört två telefonintervjuer med förskolepedagoger på förkolan Örtagården respektive Filius och Filia, som är förskolor som ligger närmast planområdet.

Som underlag har också protestsidan Udden 8 (www.udden8.se) använts, där fyra intilliggande bostadsrättsföreningar uttrycker sina perspektiv på omvandlingen. Nedan beskrivs en sammanfattning av resultatet utifrån analysens fem teman.

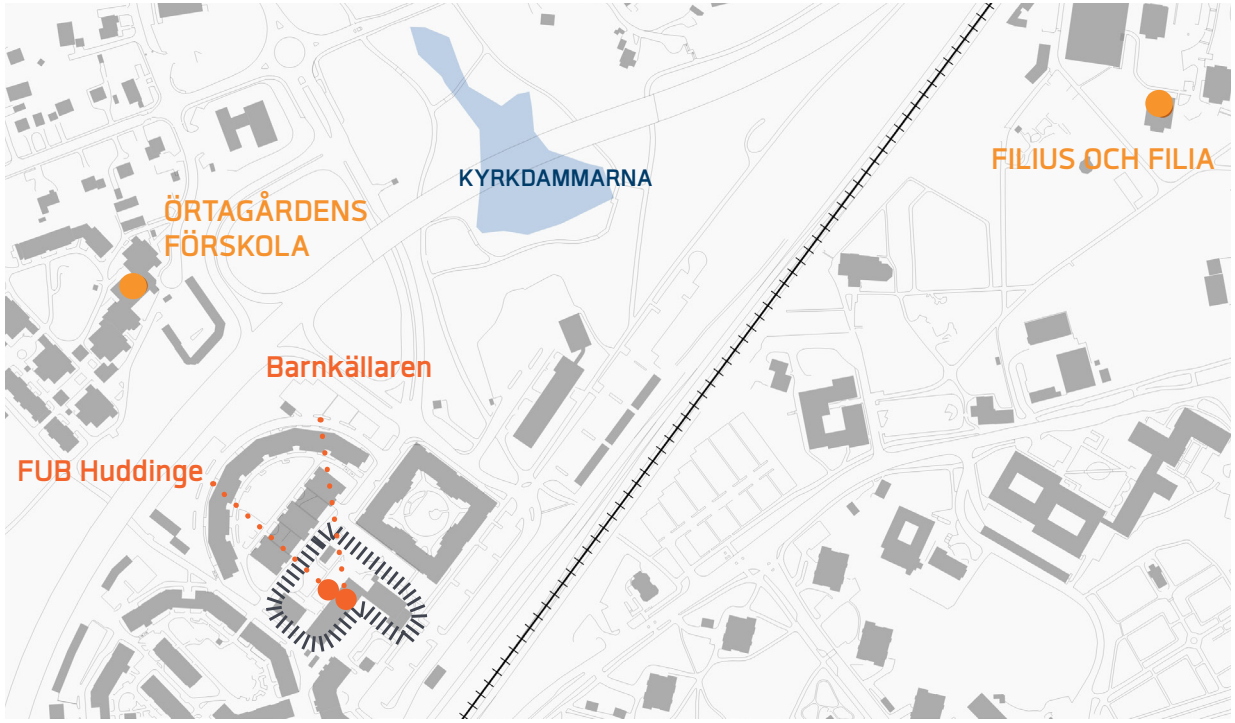

BARNKÄLLAREN, SECOND HAND-BUTIK & DAGLIG VERKSAMHET

SAMMANHÅLLNING

Områdets läge med närhet till centrum lyfts som något mycket positivt, både för boende och verksamheter. Verksamheterna Barnkällaren och FUB Huddinge, som får besökare från hela kommunen, uppskattar det goda kollektivtrafikläget.

I tidigare genomförd dialog lyfts också att det finns många äldre, som idag bor i villor i Fullersta, som vill flytta till något mindre i samma område, i det stationsnära läget.

PLANOMRÅDET OCH VERKSAMHETERNA SOM DELTOG I INTERVJUERNA

VARDAGSLIV

De tillkommande bostäderna och fler boende i området ses som något positivt för befintliga verksamheter, då det kan öka underlaget för service och skapa mer rörelser på torget.

Planerna innebär dock en rivning av en lokalbyggnad där Barnkällaren (daglig verksamhet och second hand-butik) och ideella föreningen FUB Huddinge håller till idag. Detta skapar en oro om de fortsatt kan bedriva verksamhet på Fullersta torg.

Barnkällaren, som idag har 9 anställda inom LSS, behöver leta efter nya lokaler om de inte kompenseras med motsvarande lokalytor. Detsamma gäller FUB Huddinge som idag fungerar som samlingslokal vid medlemsträffar, årsmöten och kontor för tio föreningar med inriktning på olika funktionsvariationer. Lokalerna är idag tillgänglighetsanpassade vilket gör att de svarar mot verksamheternas behov.

Även boende i intilliggande bebyggelse uttrycker oro för att det nya höghuset ska påverka deras bostäder negativt och förstöra den kulturmiljö som området utgör idag.

DET LÅGA MILJÖHUSET I FÖRGRUNDEN SAMT DEN LÄGRE TILLBYGGNADEN I ANSLUTNING TILL TREVÅNINGSHUSET RIVS I PLANFÖRSLAGET. BARNKÄLLAREN OCH FUB HUDDINGE ÄR DE VERKSAMHETER SOM IDAG ANVÄNDER SIG AV DESSA LOKALER (FOTO: CLAUDIO BRITOS, 2021).

"Större delen av vår verksamhet håller till i den tillbyggnad som ska rivas enligt planförslaget, så det är klart att vi är oroliga för hur vi ska kunna bedriva verksamhet i framtiden"

Barnkällaren, daglig verksamhet och second hand-butik på torget

DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Fullersta torg beskrivs som en tråkig plats med lite aktivitet idag. Tidigare ska torget ha haft flera utåtriktade verksamheter och ex. en julgran på torget, vilket skapande en mer given samlingsplats.

"För 15 år sen var det mycket mer som hände på torget, på vintern fanns julgran och likande"

Om Fullersta torg

I den tidigare dialogen uttrycker både Örtagårdens förskola och Filius och Filia att de upplever en brist på bra lekparker som erbjuder olika typer av lek, inklusive fysiska utmaningar. Den lekplats i Huddinge som i viss mån kan erbjuda detta är *Rådsparken*, som enligt deltagarna utnyttjas mycket av förskolorna i området. Då Örtagårdens förskola ligger på andra sidan järnvägsspåret blir det dock långt att gå för de yngsta förskolebarnen.

Till skillnad från Örtagården ligger Filius och Filia precis intill Rådsparken men upplever å andra sidan sämre tillgång till naturområden. För att uppleva natur gör förskolan utflykter antingen till Kyrkdammen eller tar bussen till Källbrinksskogen några gånger per år.

TRYGGHET

I dialogen beskrivs Fullersta torg som mörkt och dött kvällstid och deltagarna efterfrågar bättre belysning på platsen. Flera inbrott har också skett det senaste året.

Den lilla grönytan i anslutning till torget upplevs också som mörk och lite ”väl lummig” och här föreslås att platsen görs ljusare och att fler sittplatser tillförs.

FOLKHÄLSA

Samtliga deltagare i dialogen anser att det finns kvaliteter med området som bör bevaras och förbättras.

I tidigare dialog framhålls dock att mängden trafik gör området otillgängligt för yngre barn. Även ljudmiljön i området ses som något som påverkar vistelsekvaliteterna negativt.

RÅDSPARKEN ÄR EN POPULÄR MÅLPUNKT

DET ÄR LÅG AKTIVITET PÅ FULLERSTA TORG IDAG

GRÖNYTAN I ANSLUTNING TILL FULLERSTA TORG

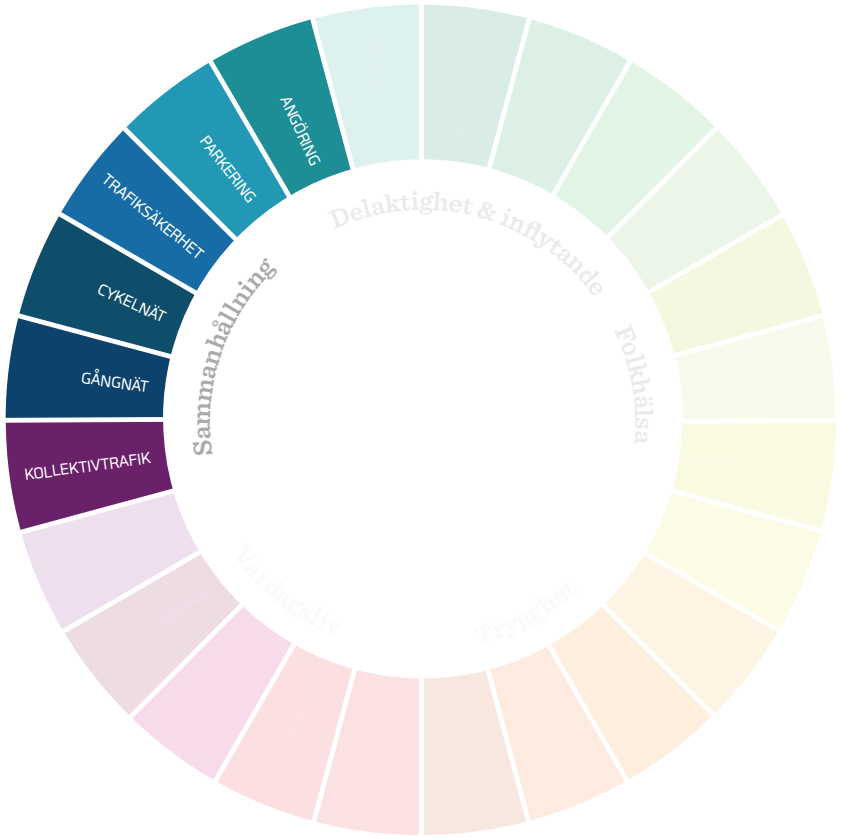

3. SOCIAL KONSEKVENSANALYS

SAMMANHÅLLNING

Begreppet *sammanhållning* kan dels syfta på värdet av ett samhälle som utmärks av en sammanhållning mellan individer, där alla ska ha liknande möjligheter att utvecklas och ha ett bra liv, dels syfta på möjligheten för invånare att rent fysiskt mötas. Med hjälp av till exempel attraktivt utformade mötesplatser och fysiska kopplingar mellan olika delar av kommunen ges individer från olika områden möjligheter att mötas i vardagen. En sådan sammankoppling är en av de viktigaste åtgärderna inom stadsbyggnad i syfte att minska rumslig segregation och segregationens negativa effekter.

Under *sammanhållning* analyseras hur strukturen kopplar samman planområdet med omgivningen och ger förutsättningar för en genomströmning av boende, verksamma och besökare. Här analyseras bland annat hur gång- och cykelnät, säkra skolvägar, kollektivtrafik och biltrafik bidrar till bättre sammanhållning.

MODELL FÖR SOCIAL KONSEKVENSANALYS

De "tända" delarna visar de faktorer som analyserats under Sammanhållning.

GÅNGNÄT

Stadsbyggnadsforskning visar att gatunätets tillgänglighet har stor betydelse för socialt och ekonomiskt utbyte mellan stadsdelar. Samtidigt som det behövs väl tillgängliga stråk kan det också finnas sociala värden i en viss avskildhet, inte minst om syftet är att den enskilda platsen ska erbjuda lugn och ro. I mer traditionella städer förekommer ofta en övergripande struktur av långa och relativt gena stråk som passerar centrala platser och samtidigt knyter ihop mer lokala grannskap till staden som helhet. En stadsdel bör hänga samman med andra stadsdelar med hjälp av välintegrerade stråk. En makrostruktur av långa och relativt gena stråk som passerar centrala platser kan samspela och knyta ihop en mikrostruktur av stråk som ger lugnare lägen.

Promenadvänliga stadsdelar har också visat sig stärka det sociala kapitalet då det gör människor mer benägna att lära känna och skapa förtroende för sina grannar (Malmö stad, 2012).

Genom att kartera gatunätet som siktlinjer och sedan beräkna hur väl de hänger samman kan analysen ge en bild av gatunätets rumsliga integration. Denna typ av analys kallas Space syntax, och har visat sig fånga potentialen för gångflöden, cykelflöden och bilflöden med relativt hög precision (Hillier, 1996).

NULÄGE

Inom analysområdet är det gång- och cykelstråket Fullersta parkväg och Kommunalvägen, öster om järnvägen, som utgör de mest välintegrerade stråken. Planområdet, i sin tur, ligger i en av de mest rumsligt integrerade delarna väster om järnvägen (se karta på följande sida). I kartan blir det också tydligt att Fullersta parkväg fyller en viktig roll som länk mellan Norrängsvägen och Kommunalvägen, som är de mest integrerade stråken i området.

Via Fullersta parkväg och en gångtunnel under järnvägsspåren nås Huddinge centrum, som är en attraktiv målpunkt. De trafikseparerade stråken med gångtunnlar erbjuder trafiksäkra kopplingar för barn i en annan trafikdominerad miljö.

PLANANALYS

Planförslaget innebär inga större förändringar i gångnätet. Den nya bebyggelsen placeras i anslutning till Fullersta parkväg som ger gena promenader till Huddinge station, Huddinge centrum och Fullerstaparken för boende i tillkommande bostäder.

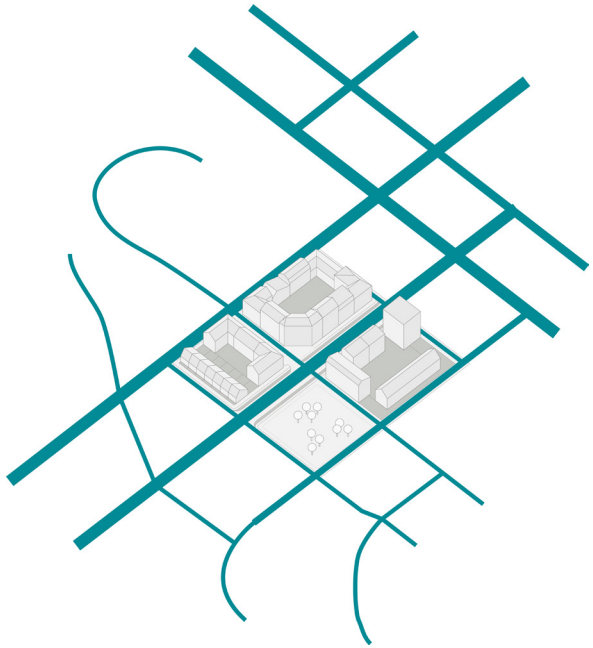

FULLERSTA PARKVÄG ÖSTERUT

FULLERSTA PARKVÄG VÄSTERUT

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

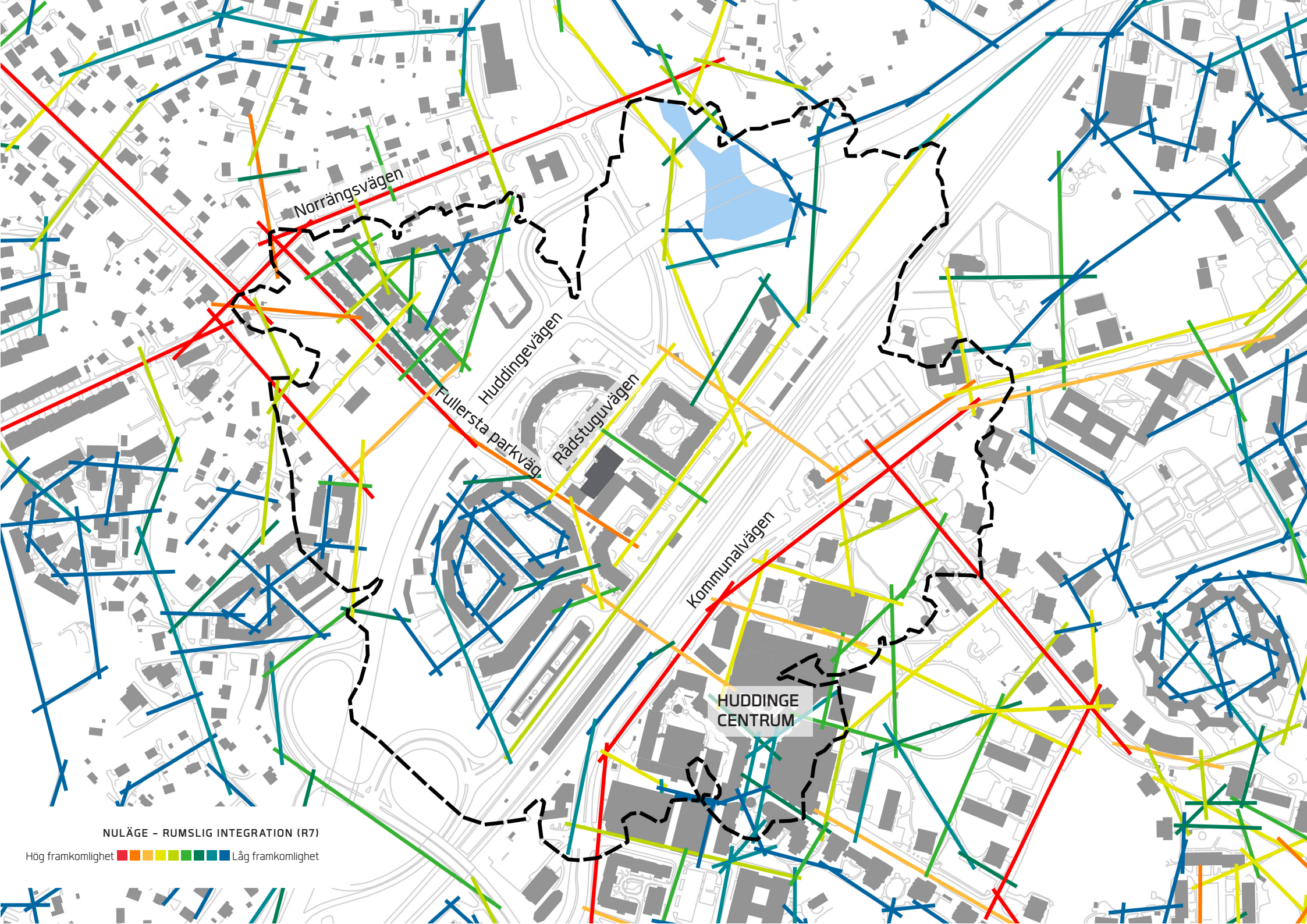

gångvänliga stråk

SOM KOPPLAR SAMMAN STADSDELAR

SLUTSATS

Den tillkommande bebyggelsen placeras i anslutning till gångvänliga stråk som når båda sidor om järnvägen utan att behöva passera biltrafikerade vägar.

Norrängsvägen
Huddingevägen
Fullersta parkväg
Rådstuguvägen
Kommunalvägen
HUDDINGE CENTRUM
NULÄGE – RUMSLIG INTEGRATION (R7)
Hög framkomlighet
Låg framkomlighet

CYKELNÄT

Cykling är precis som promenader ett ekonomiskt fördelaktigt och energieffektivt sätt att transportera sig på. Utformningen av cykelnätet och huruvida gena stråk är kopplade till arbetsplatsen, affären eller skolan påverkar i vilken utsträckning människor väljer cykeln som transportmedel.

Enligt Trafikverket är barn som cyklar särskilt beroende av en hög standard på skolvägarna. För att cyklister (både barn och vuxna) ska vilja använda cykelvägarna måste de vara framkomliga och bekväma. Vid långa omvägar vid exempelvis en planskild korsning tar många barn den genaste vägen och utsätter sig för då för risker i trafiken (Trafikverket, 2005).

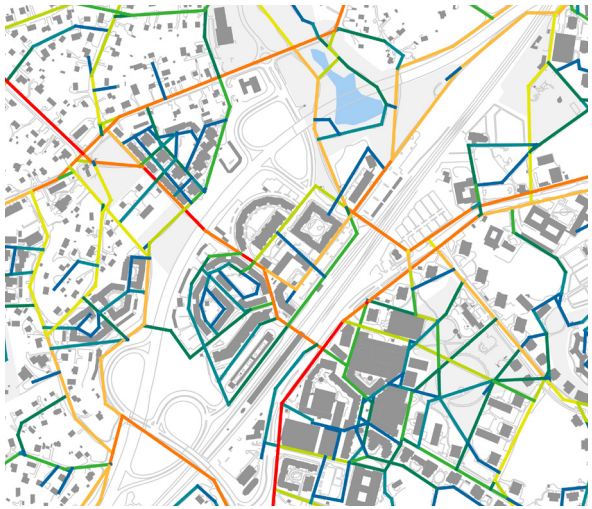
NULÄGE

Idag nås både huvud- och cykelstråk inom 500 meter från planområdet. Enligt Huddinge cykelplan är ambitionen att det regionala stråket ska följa Huddingevägen, vilket gör det än mer tillgängligt.

PLANANALYS

De boende i området kommer ha god tillgång till cykelnätet, som dessutom utvecklas och får bättre kopplingar i framtiden. Cykelnätsanalysen visar att de planerade cykelstråken också utgör de mest gena stråken, vilket är en stor kvalitet.

I och med den trafikseparerade Fullersta parkväg kan barn nå både Huddinge station, Huddinge centrum och Fullerstaparken med cykel utan att behöva korsa bilvägar.

NULÄGE – RUMSLIG GENHET (R3000)

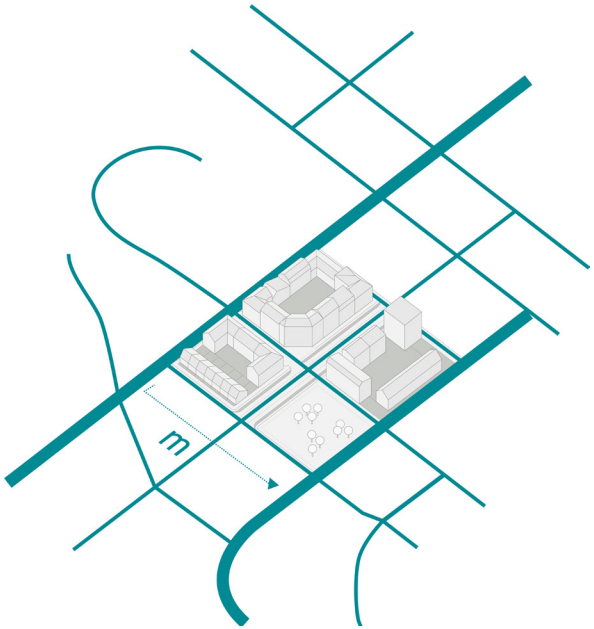
Hög genhet Låg genhet

NYTT REGIONALT CYKELSTRÅK – RUMSLIG GENHET (R3000)

Hög genhet Låg genhet

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

500 meter

MELLAN CYKELHUVUDSTRÅK

SLUTSATS

Planområdets närhet till gena cykelstråk, främst via Fullersta parkväg, med hög framkomlighet ger goda möjligheter för de boende att cykla till vardags. Analysen visar också att det nya regionala cykelstråket längs med Huddingevägen på ett effektivt sätt binder ihop stråket in mot Stockholm och på så vis också ger de boende goda möjligheter för långväga cykelpendling, vilket gör läget än mer attraktivt.

KOLLEKTIVTRAFIK

Ett utvecklat samspel mellan bytespunkter och omgivningen ger en mer attraktiv kollektivtrafik vilket kan medföra ett minskat bilberoende, ökad valfrihet för kommuninvånarna samt fler förflyttningsmöjligheter. Enligt Huddinge kommun gör dess bebyggelsestruktur och mångas vardagssituation att bilen, både nu och i framtiden, är en förutsättning för många för att få livspusslet att gå ihop. Bilen kommer därmed ha en fortsatt viktig roll i transportsystemet. En större andel resor med gång, cykel- och kollektivtrafik lämnar utrymme för de transporter som måste ske med bil. (Huddinge kommun, 2016)

Riktlinjer för planeringen av kollektivtrafik i Stockholms län (RiPlan) anger att flerbostadshus ska ha tillgång till busshållplats inom max 500 meters gångavstånd och motsvarande 700 meter för radhus samt 900 meter för gruppvillabebyggelse (2015). Enligt RiPlan ska tätbebyggda områden i yttre kommuners tätorter ha minst en turtäthet på 30 minuter för att upplevas som attraktiv (2017). Enligt Huddinges översiktplan klassificeras *mycket kollektivtrafiknära läge* som <600 meter till station och *kollektivtrafiknära läge* som <400 meter från hållplats.

Viktigt är att säkerställa att stationer upplevs som trygga platser att vänta på. De bör utrustas med sittplatser och väderskydd samt nås via gångvägar som är trygga och framkomliga. Bostadsfönster, verksamheter och andra trafikanter bör ha ”ögon” mot stationslägen inom planområdet för att dessa ska upplevas trygga kvällstid.

NULÄGE

Resvaneundersökningen som genomfördes i kommunen år 2016 visar att 19% av alla resor som startar i Huddinge sker med kollektivtrafik. Det övergripande målet för kollektivtrafikplanen är att andelen kollektivtrafikresor i kommunen ska öka. För att uppnå en mer konkurrenskraftig kollektivtrafik ska bebyggelsestruktur och markanvändningen i kommunen planeras utifrån stationsnärhetsprincipen, det vill säga att service, personalintensiva arbetsplatser och bostadsbebyggelse lokaliseras i stationsnära lägen. Planområdet utgörs idag av kollektivtrafiknära mark som utnyttjas dåligt.

PLANANALYS

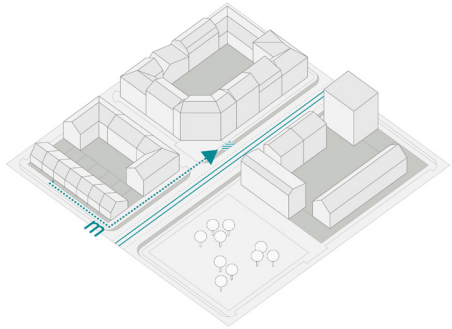
Planområdet ligger inom 200 meters gångavstånd från Huddinge station och centrum som är en viktig kollektivtrafiknod med både pendeltåg och buss. Området ligger i ett *mycket kollektivtrafiknära läge,* enligt kommunens kollektivtrafikplan.

Gångvägen mellan pendeltåget/ busstermialen och planområdet är nästintill bilfri, vilket möjliggör även för äldre barn att gå sträckan på egen hand.

SLUTSATS

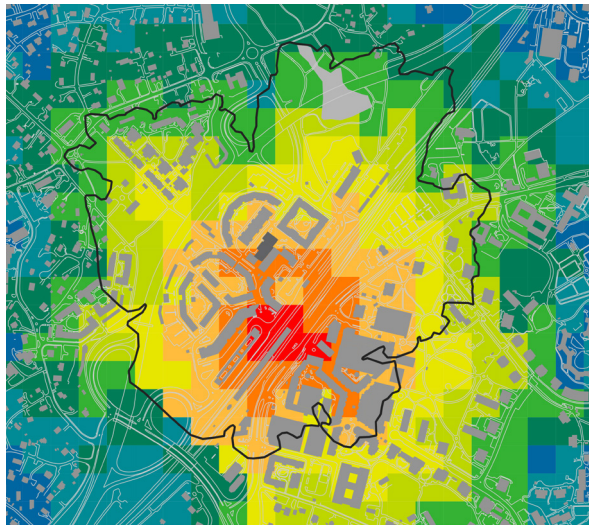
Tillgången till kollektivtrafik är mycket god och rekommendationen om max 400 meter till hållplats uppnås. Närheten till Huddinge station skapar också en regional tillgänglighet inom gångavstånd.

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

max 400 m

TILL HÅLLPLATS

GÅNGAVSTÅND TILL TÅGSTATIONEN

100 200 300 400 500 600 700 800 >800 (m)

Analysområde

TRAFIKSÄKERHET

Olika gator har utformningar som prioriterar olika trafikslag. Vissa gator är mer anpassade för bilar och andra mer för gående. Utformningen av det så kallade trafikrummet, bredder på körfält och gångbanor, hastigheter och trafikmängder påverkar dess värde som rörelserum och vistelserum för olika trafikanter. Trafikverket har tagit fram en klassificering för gator (Livsrumsmodellen) som har fem trafikrumstyper (Vägverket, 2008). Typerna går från helt bilfria rum till helt bildominerade. I vår modell kallar vi dessa gågata, gångtrafikgata, stadsgata, stadsväg och motorled. LEED Neighborhood rekommenderar att trafiknätet består till minst 75% av trafikrum som kan rymma stadsliv. Inte mer än 25% av gatorna bör vara renodlade bilvägar. Livsrumsmodellen har använts för att grovt indela trafikmiljöns olika karaktärsdrag inom analysområdet.

SÄKRA SKOLVÄGAR

Barns möjlighet till att självständigt röra sig i staden, och på så vis successivt frigöra sig från föräldrarna, måste möjliggöras av den bebyggda miljön och de avstånd den skapar.

Barn som går till skolan hör till de oskyddade trafikanter som är mest utsatta för olyckor i trafiken och de har större möjlighet att bedöma trafikens hastighet och eventuella risker om gatans hastighetsbegränsning inte överskrider 30 km/h. Dessutom har en person 90 % chans att överleva vid en kollision med bil vid 30 km/h, jämfört med 40 % vid 50 km/h. Viktiga gång- och cykelpassager runt skolan bör vara hastighetssäkrade till 30 km/h eller lägre. En stor del av barns förflyttningar sker dessutom till och från aktiviteter under fritiden, vilket ställer krav på att trafikmiljöerna i anslutning till andra målpunkter är säkra för barn.

NULÄGE

Kartan nedan visar en kartering av alla gaturum inom analysområdet idag, utifrån Livsrumsmodellens fem kategorier: gågata, gångtrafikgata, stadsgata, stadsväg och motorled. Analysen visar att 72 % utgörs av gågata, gångtrafikgata, och stadsgata, vilket är nära LEED Neighborhoods rekommendationer på 75 %.

Huddingevägen och Kommunalvägen är de trafikrum som utgör resterande 28 %.

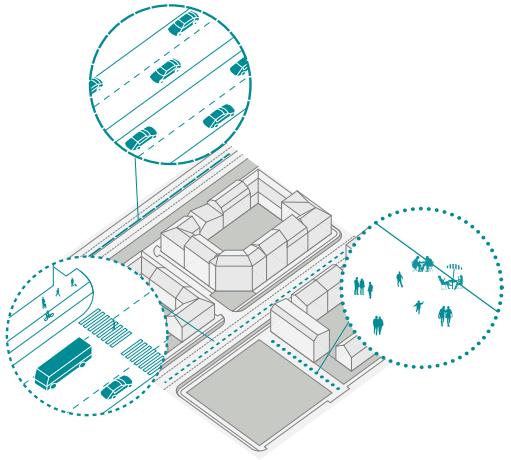

TRAFIKRUMSTYPER INOM ANALYSOMRÅDET – NULÄGE

motorled stadsväg stadsgata gångtrafikgata gågata

Analysområde

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

minst 75 %

GÅGATA, GÅNGFARTSGATA & STADSGATA

högst 30 km/h

HASTIGHET VID SÄKRA SKOLVÄGAR

PLANANALYS

Planförslaget medger endast mindre förändringar av gatustrukturen som inte påverkar andelen gågata, gångfartsgata och stadsgata. Sammantaget har analysområdet relativt mycket stadslivsvänliga stråk.

Ytorna utanför det tillkommande bostadstornet får en ny körbar markbeläggning som signalerar att extra hänsyn ska tas till gående och cyklister (shared space). De nya p-platserna i anslutning till fastigheten kommer dock skapa mer trafik på Rådstuguvägen och in på vändplan.

Örtagårdens förskola ligger 350 meter från planområdet och nås utan att korsa trafikerade vägar. För gående till Tomtbergaskolan (årskurs F-6) behöver Huddinge stationsväg korsas under den 850 meter långa promenaden. Vid korsningspunkten har Huddinge stationsväg en hastighet på 40 km/h.

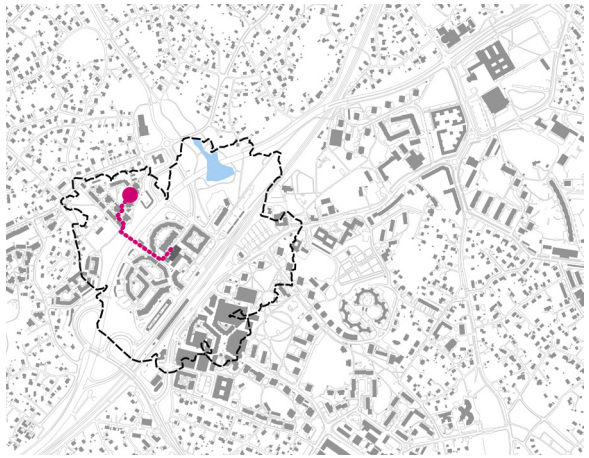
För att promenera till Kvarnbergsskolan behöver Huddinge stationsväg korsas vid samma punkt, samt Rådsvägen som är skyltat som 30 km/h, samt Kvarnbergsplan som är skyltat som 30 km/h under dagtid.

SLUTSATS

Trafikrummen inom analysområdet består av 72% gågata, gångfartsgata och stadsgata vilket nästan lever upp till LEED Neighborhoods rekommendationer på 75%. Örtagårdens förskola nås utan att behöva korsa vägar med motortrafik. De parkerade bilarna på markparkering kan komma att påverka trafiksäkerheten vid den södra och västra bostadsentrén.

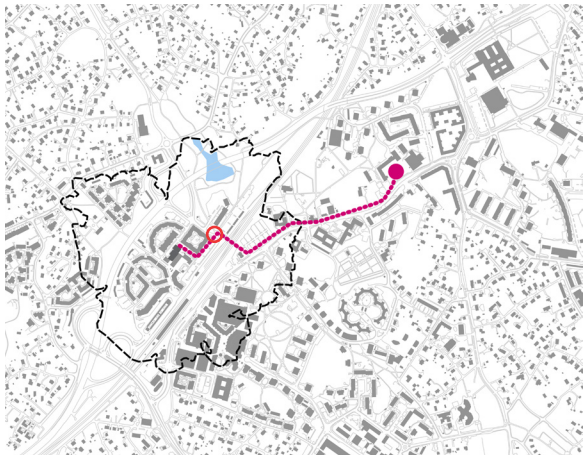
Backrörelser på markparkering kan vara faktorer som påverkar trafiksäkerheten för förbipasserande barn.

För att nå Tomtbergaskolan och Kvarnbergaskolan behöver elever korsa Huddinge stationsväg som vid den aktuella sträckningen har en hastighet som överstiger 30 km/h. Stäckningen ansluter också till en avfart från Huddingevägen vilket riskerar att bilister kommer i höga hastigheter.

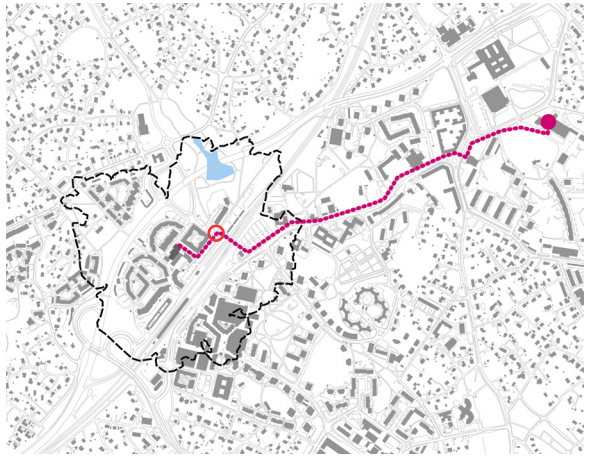
350 M TILL ÖRTAGÅRDENS FÖRSKOLA, MÄTT I GÅNGNÄTET

Gångväg Analysområde

850 M TILL TOMTBERGASKOLAN (F-6) MÄTT I GÅNGNÄTET

Gångväg Analysområde

1400 M TILL KVARNBERGASKOLAN (7-9),MÄTT I GÅNGNÄTET

Gångväg Analysområde

PARKERING

Parkering lokaliseras företrädesvis på privat mark. Gatuparkering påverkar barns rörelsefrihet och möjlighet till lek på trottoarer och gaturum då trafik är en av de största orsakerna till föräldrars oro (Faskunger, 2007).

Utifrån beräkningar gjorda i Västra hamnen i Malmö är parkeringshus, på promenadavstånd från bostaden, både ekonomiskt fördelaktigt och minskar onödiga transporter inne i området (2014).

God tillgång till, helst väderskyddad, cykelparkering ger incitament att resa hållbart.

I Huddinge kommuns parkeringsprogram anges ett grundintervall för bilparkering i nybyggnadsprojekt som innebär att 0,25-0,80 bilparkeringsplatser ska anordnas för varje lägenhet plus 0,05-0,10 besöksparkeringsplatser. Det exakta antalet parkeringsplatser är beroende av geografiskt läge där kommunen delas in i tre zoner – A, B och C.

Vidare beror parkeringstalet på fördelningen av lägenhetsstorlekar där lägenheterna delas in små och stora lägenheter som är mindre eller större än 45 kvm. Små lägenheter i zon A har ett parkeringstal på 0,25 och stora lägenheter har ett parkeringstal på 0,45.

NULÄGE

Idag finns cirka 17 bilparkeringsplatser i detaljplaneområdet för Udden 8. Ytterligare 25 parkeringsplatser finns tillgängliga på ett servitut längs järnvägen.

PLANANALYS

Planområdet ligger inom zon A (mycket stationsnära lägen) enligt Huddinge kommuns parkeringsprogram. Då planen medger 34 små lägenheter (<45 kvm) och 18 större lägenheter (>45 kvm), innebär detta totalt behov av 21 bilparkeringsplatser för boende och besökare:

34 x 0,25 = 9 platser för boendeparkering

34 x 0,05 = 2 platser för besöksparkering

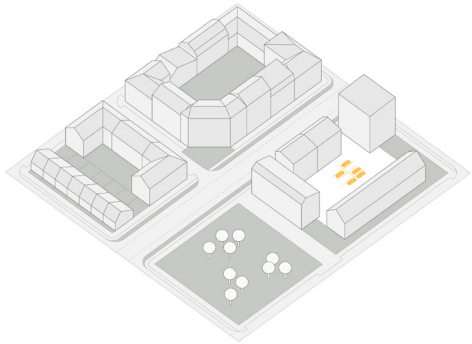
18 x 0,45 = 8 platser för boendeparkering

18 x 0,10 = 2 platser för besöksparkering

Riktlinjen från kommunen är dessutom att infartsparkeringsplatser i området ska bevaras, vilket innebär att de 25 platserna på servitut längs järnvägen kvarstår. Utöver dessa redovisar förslaget 13 parkeringplatser ovan mark, varav en är handikappsparkering.

Cykelparkeringstalet för små lägenheter (<45 kvm) är 2,0 cykelplatser per bostad (inkl. 0,5 cykelplatser för besökare). För mellanstora lägenheter är parkeringstalet 2,5 cykelplatser per bostad (inkl. besök). Förslaget redovisar 28 väderskyddade cykelparkeringsplatser utomhus, 25 platser utomhus utan väderskydd och 70 cykelparkeringsplatser i cykelrum.

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

låga p-tal

GENOM MOBILITETSÅTGÄRDER VID FÖRTÄTNING NÄRA KOLLEKTIVTRAFIK

SLUTSATS

Parkeringstalet för bil är i linje med kommunens zonindelning. Genom att erbjuda bilpool, mobilitetshubbar och god tillgång till cykelparkering ges möjligthet att hålla ett lågt parkeringstal för bilar, vilket i sin tur har betydelse för möjligheten att bygga hyresrätter med rimliga hyresnivåer. Det innebär också ökade förutsättningar för hållbara transporter och högre trafiksäkerhet.

Även cykelparkeringar beräknas i enlighet med riktlinjerna i parkeringsstrategin. Detta ger incitament att välja cykeln som färdmedel.

ANGÖRING

Den fysiska utformningen av ett bostadsområde kan vara helt avgörande för att alla ska kunna röra sig ute på egen hand. För personer med olika funktionsvariationer kan framkomlighet med bil vara en förutsättning för att kunna leva ett aktivt liv. Boverkets riktlinje säger att angöringsplats för bil ska finnas inom 25 meters gångavstånd från entréer till publika lokaler, arbetslokaler och bostadshus (2014). Riktlinjen i kommunens parkeringsprogram (2016) är densamma som Boverkets.

Angöring handlar om rörelsefrihet för människor med olika funktionsvariationer i första hand, men även leveranser av skrymmande varor underlättas av närhet till entréer. Angöringsplatser i anslutning till entréer där det är möjligt att självständigt eller med hjälp kunna orientera sig och ta sig från bilen till målpunkten är avgörande för att säkra rörelsefrihet för personer med olika funktionsvariationer.

NULÄGE

I nuläget förekommer inga problem med angöring i närhet till entré.

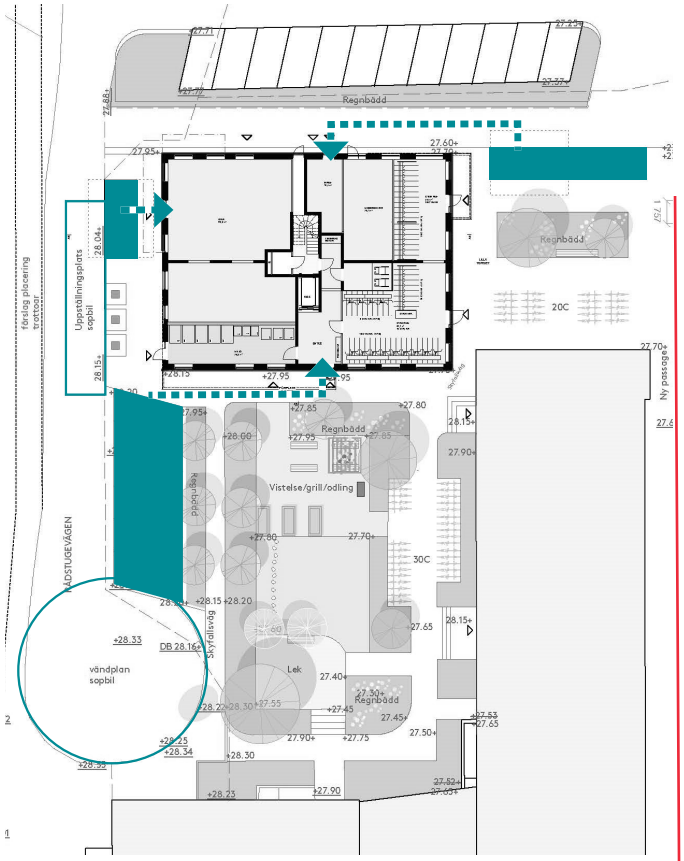
PLANANALYS

Ingen förändring sker av angöring till befintliga fastigheter. Tillkommande byggnad nås via Rådstuguvägen och ny markparkering. Angöring i form av parkering tillförs i större utsträckning än vad som krävs för att klara Boverkets riktlinje.

Gatunätet innebär inga svåra lutningar som kräver vilplan eller ledstänger för att garantera framkomlighet.

SLUTSATS

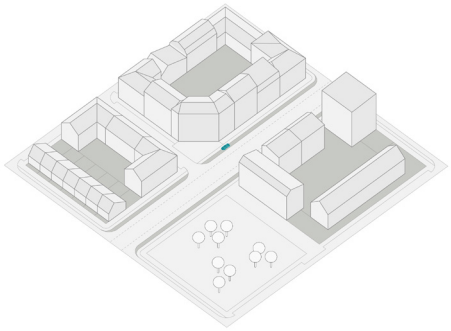
Angöring finns på mindre än 25 meters gångavstånd från samtliga entréer.

ANGÖRING TILL KVARTERET UDDEN

Helfyllda ytor är parkeringsplatser. Inramade ytor är möjliga angörings-platser beroende på hur de regleras.

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

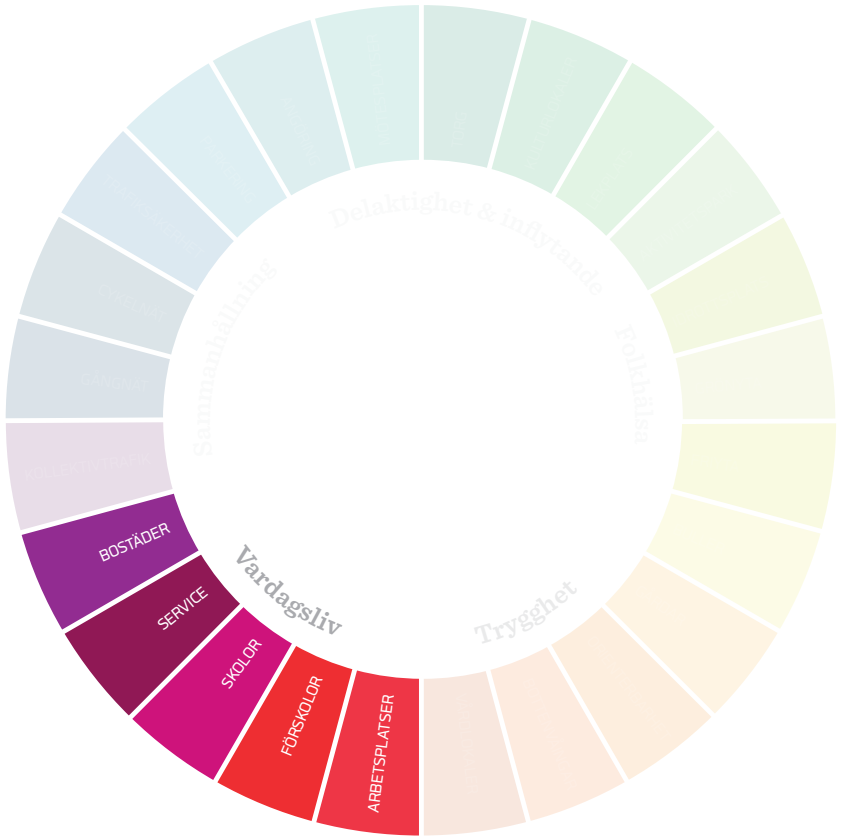
max 25 meter

MELLAN ENTRÉER OCH ANGÖRINGSMÖJLIGHETER

VARDAGSLIV

Att ha ett fungerande *vardagsliv* är en grundläggande förutsättning för att skapa ett välbefinnande hos medborgarna. Genom att planera och bygga samhällen som utmärks av en närhet och tillgänglighet mellan olika funktioner, ökar förutsättningarna för att skapa god balans mellan exempelvis arbete och fritid. Viktigt för ett fungerande vardagsliv är också tillgängligheten för olika grupper av individer till ett områdes olika funktioner.

Under *vardagsliv* analyseras hur den fysiska strukturen ger förutsättningar för att underlätta vardagslivet för boende, genom att undersöka fördelningen av arbetsplatser, lokaler och bostäder. Även tillgången till förskolor, skolor och offentlig service har analyserats då det har stor betydelse för om människor upplever samhällsservicen som tillräcklig. Tillgången kan även upplevas olika beroende på livsvillkor, ålder och funktionsvariationer eller i olika skeden av livet.

MODELL FÖR SOCIAL KONSEKVENSANALYS

De "tända" delarna visar de faktorer som analyserats under Vardagsliv.

BOSTÄDER

UPPLÅTELSEFORM

En direkt konsekvens av obalans i upplåtelseformer, tillsammans med ökade hyresnivåer och bostadspriser, är att valmöjligheter för låginkomsttagare att bosätta sig i attraktiva delar av staden begränsas. Därmed förstärks alltmer den geografiska segregationen i staden (Skillnadernas Stockholm 2015).

Malmökommissionens slutrapport (2014) betonar dessutom att blandade upplåtelseformer och olika verksamheter i samma område skapar fördelar för barns och ungas uppväxtvillkor genom att flera olika sorters vuxna finns nära som förebilder.

"Ett mer varierat bostadsbestånd skapar möjlighet till kvarboende oavsett livssituation och motverkar samtidigt boendesegregation. Ett varierat bestånd är även viktigt ur perspektivet att många kommuninvånare uppger att de gärna vill flytta inom det egna bostadsområdet. Att alla kommundelar och delområden ska innehålla en variation av upplåtelseformer, hustyper, bostadsstorlekar och prisklasser är en målsättning i gällande översiktsplan."

– Analys av bostadsbyggande och bostadsbehov i Huddinge kommun, 2019

VARIATION I STORLEK

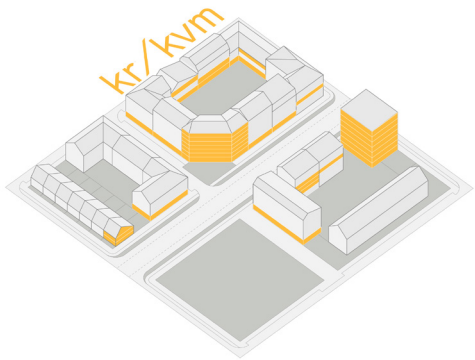
För att möta alla stadier i livet, åldrar och livssituationer krävs en fördelning av storlekar på bostäder. Enligt WHO är en variation i bostadsstorlekar viktigt för att ge förutsättningar för ungdomar, ensamstående föräldrar och äldre att ha råd med mindre lägenheter inom samma bostadsområde (2017). Med lägenhetsstorlekar menas i det här fallet antalet rum och inte storlek i kvadratmeter.

NULÄGE

De vanligaste hushållsstorlekarna i kommunen är en- och tvåpersonshushåll. Att skapa flyttkedjor genom nyproduktion är, enligt *Analys av bostadsbyggande och bostadsbehov i Huddinge kommun* (2019), en metod för att få till ett bättre nyttjande av det befintliga beståndet. Många äldre bor idag i för stora bostäder och att erbjuda attraktiva alternativ för grupper i närområdet kan därmed göra att bostäder frigörs för exempelvis barnfamiljer.

Det underliggande behovet av bostäder kommer idag främst från ungdomar, nyanlända och ensamstående. Men då även äldre ökar som andel av befolkningen skapas ett större behov även för dem. För äldre handlar det dock oftare om en önskan att byta bostadstyp eller -storlek än att de i dagsläget saknar fast boende. Antalet personer 65–79 år förväntas i det närmaste fördubblas fram till 2050. Ingen av grupperna ovan har ekonomisk möjlighet att efterfråga större bostäder i någon större utsträckning. (Huddinge, 2019)

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

jämn fördelning

HYRESRÄTTER/BOSTADSRÄTTER

variation

AV LÄGENHETSSTORLEKAR

Huddinge kommuns bostadsbestånd har idag en jämn fördelning av hyresrätter och bostadsrätter. I stadsdelen Fullersta är fördelningen däremot 20 % hyresrätter och 80 % bostadsrätter.

I Fullersta finns också en högre andel 2:or och 3:or än övriga bostadsstorlekar, medan andelen 1:or är lägre än i både intilliggande Huddinge centrum och kommunen i stort. Andelen större lägenheter, 4 och 5 rok, utgör 8 % respektive 2 % av bostadsbeståndet i Fullersta.

I befolkningsundersökningen från 2018 uppger 40 % av de boende i Fullersta att de vill bo kvar i kommundelen om de skulle flytta. Vidare uppger 15 % att det viktigaste om de skulle flytta var att få lägre bostadskostnader och 9 % anger att det viktigaste skulle vara att få mindre bostad. Små lägenheter ger möjlighet för äldre ensamstående som flyttar ifrån större boenden att fortfarande stanna i sitt område.

PLANANALYS

Av de tillkommande 54 lägenheterna beräknas ca 36 stycken bli 1,5 r.o.k. och 18 stycken bli 3-4 r.o.k. Det är positivt att fler små lägenheter tillkommer för att skapa ett varierat utbud av bostadsstorlekar, både i Fullersta och i kommunen som helhet. Blandningen mellan mindre lägenheter och de något större gör det också möjligt att ”växa” i samma hus.

Upplåtelseformerna för de tillkommande 54 bostäderna är inte fastslagna vid tiden för analysen och enligt Östling Fastigheter hålls detta öppet till detaljplaneskedet.

Befintliga boende i intilliggande bostäder längs Rådstuguvägen kommer att få påverkad utsikt, försämrade dagljusförhållanden och ökad insyn när 10-våningars tornet hamnar på ca 13 - 17 meters avstånd från befintliga fasader. Vid tillfället för analysen saknas solstudier för planförslaget.

SLUTSATS

Den höga andelen små lägenheter (65 %) möter den uttalade brist på mindre bostäder som främst kommer från ungdomar, nyanlända, ensamstående samt en växande äldre befolkning i kommunen.

Upplåtelseformen är inte känd vid tillfället för analysen.

Försämrad utsikt, försämrade dagsljusförhållanden och ökad insyn kan komma att påverka de upplevda boendekvaliteterna negativt i intilliggande bostäder.

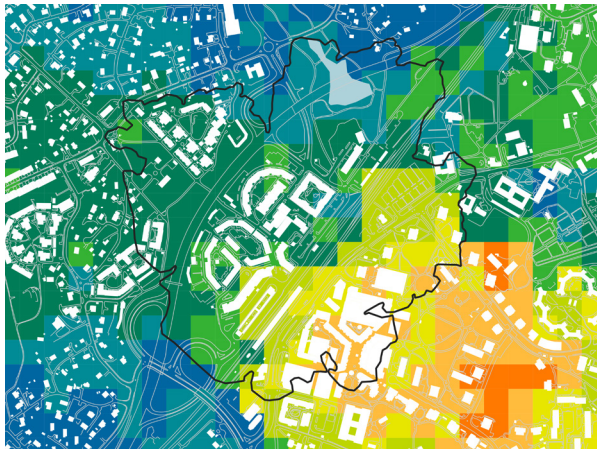
BEFOLKNINGSTÄTHET & SERVICE

”Städer är täthet och närhet”, säger urbanekonomen och Harvardprofessorn Edward Glaeser (Glaeser, 2012). Koncentrationen av människor är stadens själva grundfunktion. Den skapar förutsättningar för möten och utbyten av idéer och tjänster, vilket ger tillväxt och välfärd. Hög täthet innebär att det finns underlag för service och främjar hållbara transporter eftersom det lokala utbudet erbjuder mer av det som behövs för vardagsbehoven.

Befolkningstätheten inom gångavstånd är starkt korrelerad med serviceutbudet inom gångavstånd. UN Habitat rekommenderar minst 100 boende per hektar inom 500 meter från spårstation som en hållbar befolkningstäthet sett till bilberoende och serviceutbud (UN Habitat, 2014). Hållbarhetscertifieringssystemet LEED Neighbourhood rekommenderar samtidigt en täthet på minst 40 pers per hektar. Spacescape har studerat referenser i Stockholm och sett att brytpunkten för hållbart resande kan ligga vid 100 boende per hektar.

NULÄGE

Som nulägeskartan till höger visar finns den högsta boendetätheten på den östra sidan av spåren med två kluster öster om centrum. Här är tätheten i delar kring 100 boende per hektar inom 500 meter gångavstånd (mörkt orange). Väster om spåren syns en klart lägre befolkningstäthet, i synnerhet norr om Kyrkdammen och sydväst om Fullersta.

NULÄGE – BOENDE PER HEKTAR INOM 500 M GÅNGAVSTÅND

>115 115 100 90 75 60 50 35 20 <20

Analysområde

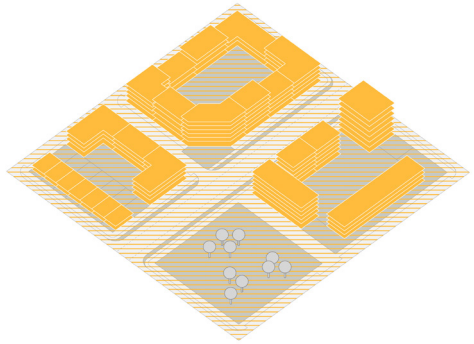

PLANFÖRSLAG – BOENDE PER HEKTAR INOM 500 M GÅNGAVSTÅND

>115 115 100 90 75 60 50 35 20 <20

Analysområde

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

minst 100 pers/ha

INOM 500 M FRÅN SPÅRSTATION

PLANANALYS

Inom planområdet ökar befolkningstätheten från ca 30 boende per hektar till ca 38 boende per hektar inom 500 meter.

Planförslaget med sitt punkthus ökar befolkning på ett yteffektivt sätt men en större omvandling av Fullersta skulle troligtvis krävas för att närma sig målbilden från UN Habitat. Genom tillgången till handel, samhällsservice och arbetsplatser i närområdet skapas goda förutsättningar för att underlätta vardagslivet för både barn, vuxna och föräldrar.

SLUTSATS

Punkthuset hanterar endast en avgränsad tomt och för att skapa en hållbar täthet behövs troligtvis mer radikala förändringar i Fullersta. Exempelvis genom att frigöra mark vid omvandling från väg till gata.

ARBETSPLATSER

En funktionsblandning mellan bostäder, arbetsplatser och service ger förutsättningar för att förenkla vardagen. En bra balans mellan arbetsplatser och bostäder ger en jämnare aktivitet över dygnet, vilket också ger bättre underlag för service i många fall. Funktionsblandning ger också en större blandning mellan människor som bor nära och längre bort (Legeby 2014).

Studier visar att svårigheter att få ihop livspusslet i högre utsträckning drabbar kvinnor än män, vilket gör frågan angelägen ur ett jämställdhetsperspektiv. Även trygghetsaspekter kan kopplas till graden av funktionsblandning eftersom områden med i huvudsak bostäder eller arbetsplatser tenderar att vara ödsliga vissa tider på dygnet. En blandad stadsmiljö är mer dynamisk och levande, vilket också bidrar till trygghet. Forskning har visat att en mångfald av funktioner påverkar transportvalet. Ju större mångfald desto mer benägna är människor att gå, cykla och åka kollektivt eftersom närmiljön erbjuder det som efterfrågas för vardagsbehoven (Ewing & Cervero, 2010).

NULÄGE

Idag har planområdet en blandning av bostäder och lokaler för verksamheter. Till lokalerna hör två restauranger ut mot Fullersta torg, en barnklädesbutik (Barnkällaren), föreningslokaler, ett gym, ett solarium och ett mäklarkontor.

PLANANALYS

Som tidigare nämns innebär rivningen av tillbyggnaden från 60-talet att lokaler som brukas av verksamheten och arbetsplatsen Barnkällaren försvinner. Den nya byggnaden får en lokal på 114 kvadratmeter i bottenplan. Ytan är flexibel och kan utformas som en till tre lokaler med varierade användningsområden vilka ännu inte är fastställda.

SLUTSATS

Det korta avståndet till stationen och antalet arbetsplatser som nås inom 30 minuters resa med kollektivtrafik möjliggör ett nära liv som underlättar livspusslet.

Befintliga verksamheter, såsom gym och restauranger, får ökat kundunderlag i närområdet. Den dagliga verksamheten och butiken Barnkällaren är dock osäkra på om de kan bedriva sin verksamhet om de inte får ersättningslokaler i samma läge. Beroende på de nya lokalernas verksamhet kan de förlorade arbetsplatserna i Barnkällaren således kompenseras av nya.

SKOLOR & FÖRSKOLOR

NULÄGE

Enligt kommunens *Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning* (2020) kommer det att ske en stark befolkningsutveckling i området, vilket ställer stora krav på planeringen av samhällsservice.

Närmaste grundskola, Tomtbergaskolan, ligger på 850 meters gångavstånd från planområdet. Närmsta gymnasieskola är Sjödalsgymnasiet som ligger på ca 500 meters gångavstånd från planområdet samt Sågbäcksgymnasiet och Huddingegymnasiet som ligger ca 1 km gångväg från planområdet.

I Fullersta finns idag åtta kommunalt drivna förskolor och en förskola i fristående regi. Enligt Huddinge kommuns prognos för år 2021–2032 beräknas antalet barn mellan 1-5 år öka från 520 till 660 och således finns ett framtida behov av fler förskoleplatser.

PLANANALYS

Samtliga bostäder når Tomtbergaskolan och Sjödalsgymnasiet inom 1 km gångavstånd. Hur kommunen räknat på skolplatser för nyinflyttade barn i grundskolelålder har inte framkommit av underlaget.

För nyinflyttade barn blir Örtagårdens förskola den som ligger närmast bostaden (350 m). En ny förskola för ca 100 förskolebarn planeras dessutom (inom ramen för en annan detaljplan) i anslutning till Tingshuset och Kyrkdammarna, vilken nås inom 100 meters gångavstånd.

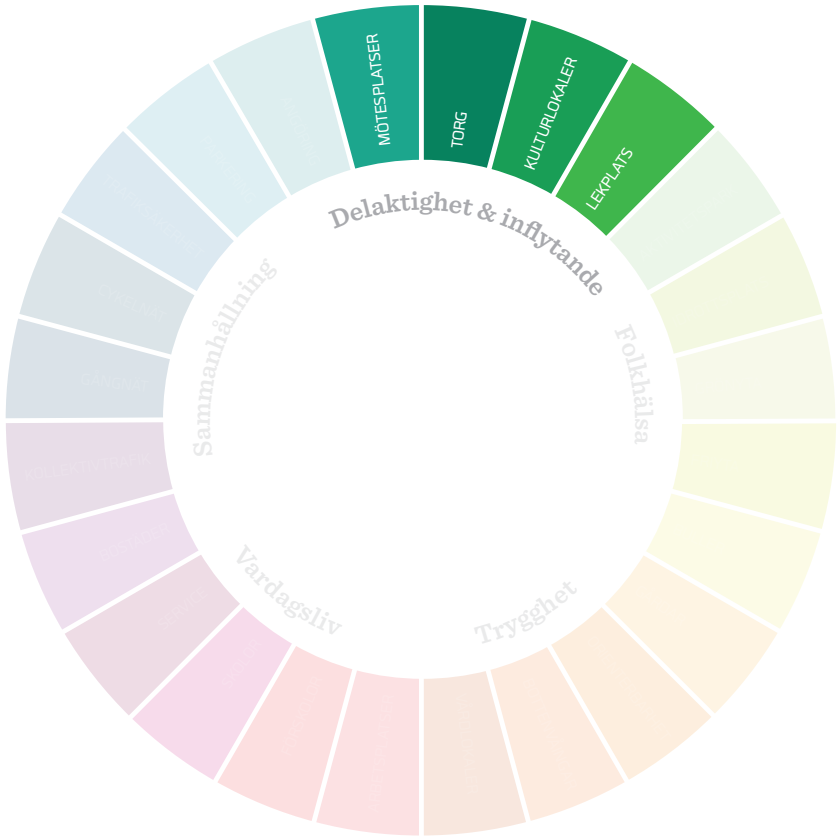
SLUTSATS

Boende i kvarteret kommer att ha god tillgång till både förskola, grundskola och gymnasium.

DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Känslan av samhörighet och möjlighet till *delaktighet och inflytande* i samhället är grundläggande för människors välbefinnande och hälsa. Att känna tillit till andra människor och till samhällsinstitutioner har också betydelse för individers sociala kapital och delaktighet.

Under *delaktighet och inflytande* analyseras vilka mötesplatser som finns i området och närmiljön. Hur bostadsområden planeras påverkar i hög grad vilka möjligheter för deltagande och möten som skapas. Här analyseras närhet till offentliga platser såsom lekplatser och torg samt tillgången till kultur- och samlingslokaler. Lokalisering och tillgång till dessa platser påverkar huruvida boende eller besökare upplever att de har inflytande över tillvaron och känner en delaktighet i samhället.

MODELL FÖR SOCIAL KONSEKVENSANALYS

De "tända" delarna visar de faktorer som analyserats under Delaktighet och inflytande.

TORG

Torg som placeras strategiskt och utformas rätt utgör en viktig del som mötesplats och samlingsrum (Hillier, 1996). Rapporten ”Jämlika livsvillkor och stadsbyggande” problematiserar faktumet att individer med olika bakgrund i allt mindre omfattning möter varandra i vardagslivet (2016). Här fyller torg en viktig funktion, speciellt om de placeras där många människor rör sig naturligt i anslutning till kollektivtrafikhållplatser eller centrala stråk.

Olika typer av användning och förhållanden för mikroklimat såsom sol, vind och sittplatser är också avgörande för att skapa förutsättningar för längre vistelser under flera tider på dygnet (Gehl, 2008). Det är även av vikt att utformningen av torget inte skapar dolda eller skymda platser som kvällstid kan upplevas som otrygga (Boverket et al, 2010).

Torgytor är viktiga platser för att se andra och själv synas och bidrar därmed till deltagande, gemenskap och demokrati.

NULÄGE

I direkt anslutning till planområdet ligger Fullersta torg (1000 kvm). Inom analysområdet (500 meters avstånd) nås också torgytan vid stationen, Forelltorget och Sjödalstorget i Huddinge centrum. Torgen erbjuder attraktiva samlingsplatser, sittplatser, uteserveringar, fontän, verksamheter i bottenplan och torghandel. Fullersta torg beskrivs som ”tråkigt och dött” i dialogen och saknar idag programmering som uppmuntrar till användning av platsen.

PLANANALYS

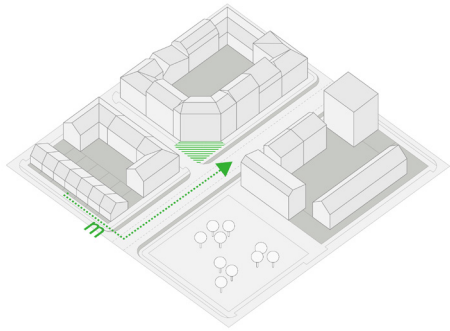
Rekommendationen om gångavstånd till torg uppnås och boende kommer därmed ha god tillgång till olika typer av torgytor. Samtliga av dessa nås också via bilfria gångstråk. En upprustning av Fullersta torg är under projektering och kommer innebära ett lyft för området. Omformningen innefattar uppgraderade uteserveringsytor, nya och omgjorda planteringsytor, ny dekorativ belysning samt röjda buskage som förbättrar överblickbarheten.

TORGYTOR INOM ANALYSOMRÅDET (500 M GÅNGAVSTÅND)

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

max 800 m

GÅNGAVSTÅND TILL TORG

KULTUR- & SAMLINGSLOKALER

För att skapa ett jämlikt utbud av kulturellt kapital krävs platser där kostnadsfria aktiviteter kan äga rum. Dessa måste vara tillgängliga, kommunikativa och väl synliga då det enligt forskaren Lia Karsten är vanligt att till exempel familjer med lägre utbildnings- och inkomstnivå, i brist på kunskap och lokalkännedom, stannar hemma istället för att besöka olika kulturella verksamheter. Tillgången till möjligheter att delta i kulturella och sociala sammanhang utanför skolan ger en ökad känsla av deltagande och påverkan hos barn (Karsten, 2016). Kultur och konst kan även ses som ett verktyg för att minska rädsla och fördomar mellan människor (Dahlin, 2015)

NULÄGE

I direkt anslutning till analysområdet finns fritidsgårdar, scener, vuxenutbildning, museum, samlingslokaler, bibliotek och biograf. Inom planområdet håller den ideella föreningen FUB Huddinge till, som funnits på plats i 20 år. Lokalerna är anpassade för funktionsvarierade och fungerar som både samlingslokal för medlemsträffar, årsmöten och styrelsemöten samt kontor för tio föreningar för olika funktionsvariationer.

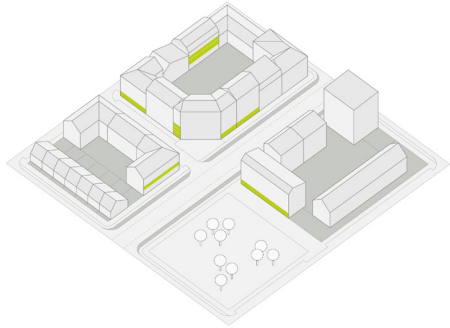
PLANANALYS

Även om planförslaget inte innehåller lokaler öronmärkta för kultur kommer boende i kvarteret att ha god tillgång till ett flertal besöksmål inom eller i direkt anslutning analysområdet som erbjuder olika typer av kulturutövande. Särskilt utbudet i Huddinge centrum bidrar till en variation av samlingslokaler inom promenad- och cykelavstånd.

Planförslaget innebär dock att FUB Huddinge förlorar sin samlingslokal, vilket ger stora negativa konsekvenser för de tio föreningar som idag har tillgång till tillgänglighetsanpassade lokalytor i ett stationsnära läge. Den nya lokalytans innehåll är ännu inte fastställt men en samlingslokal som ersätter den befintliga är ett spår. Den kommer att vara tillgänglighetsanpassad tack vare dagens byggregler, men får sannolikt högre hyra än den som rivs, varför det finns en risk att FUB Huddinge ändå inte kan fortsätta att bedriva sin verksamhet på platsen även om de blir erbjudna ytan.

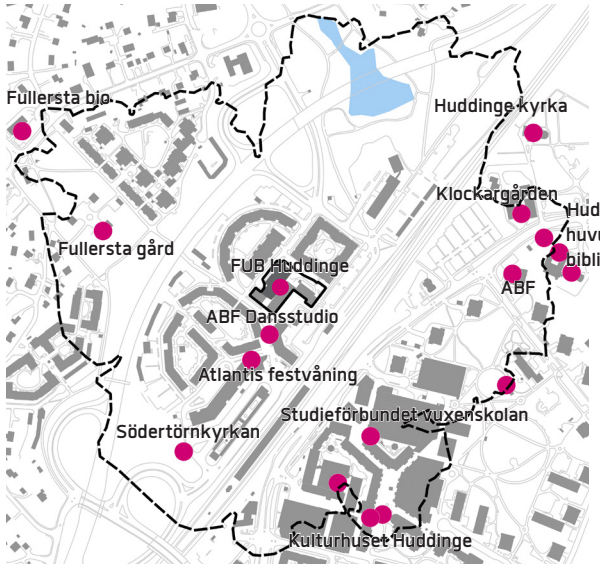

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

antal & variation

AV KULTUR- OCH SAMLINGSLOKALER

BEFINTLIGA KULTURLOKALER

● Kultur- eller samlingslokal ☐ Analysområde

LEKPLATSER

Offentliga platser är avgörande för barns fysiska, mentala och sociala utveckling. Barn behöver utrymme för bra lekplatser som erbjuder en mångfald av aktiviteter, fysiska utmaningar och möten med andra barn och vuxna både från det egna bostadsområdet och från andra delar av kommunen. Tillgång till rymliga utemiljöer i anslutning till förskola, skola och bostad har visat sig avgörande för så mycket som en tredjedel av barns behov att röra på sig (Movium, 2016).

Lekplatser som ligger inom fem minuters gångavstånd från skolan eller hemmet används i störst utsträckning till vardags. Om avståndet till lekparken gör att barnet blir beroende av vuxna för att ta sig dit, riskerar detta att dra ned aktivitetsnivån markant, då barns rörelsefrihet minskat de senaste decennierna (Boverket 2015, Karsten 2016).

Enligt kommunens översiktplan bör avståndet till närmaste park och lekplats inte överstiga 500 meter från bostaden, helst betydligt kortare.

HUDDINGE KOMMUNS LEKPLATSPROGRAM

Enligt Huddinge kommuns lekplatsprogram (2013) bör folkhälsomålet *Ökad fysisk aktivitet* så mycket som möjligt understödjas av de offentliga lekplatserna.

Lekplatsprogrammet fastslår att det är viktigt att det finns offentliga lekplatser i hela kommunen eftersom barn leker i den närmaste omgivningen oavsett om miljön är avsedd för lek eller inte. En kommunal lekplats är ett komplement till lekmiljöer på privata tomter och bostadsgårdar. Den ska därför gärna innehålla sådant som inte är möjligt att tillskapa på privat tomtmark, som i anslutning till lekskog eller större klätterställning. I kommunen finns ett behov av stora lekplatser där många barn kan vistas samtidigt.

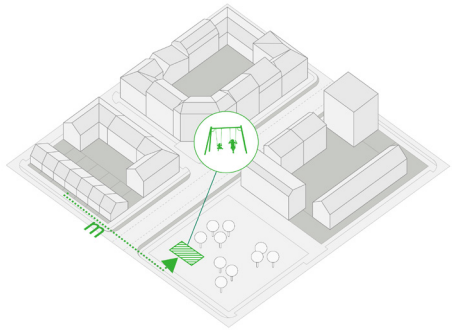
NULÄGE

Inom planområdet finns ingen lekplats idag. Den närmast belägna offentliga lekplatsen, Fullerstaparken, ligger på 380 meters gångavstånd från planområdet. På något längre gångavstånd, 730 respektive 530 meter, finns lekplatser i Rådsparken och Sjödalsparken.

Rådsparken är den enda lekplats som erbjuder aktiviteter för alla åldrar.

Lekplatsprogrammet indikerar att belastningen på befintliga lekplatser är relativt hög idag.

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

max 500 m

GÅNGAVSTÅND TILL STOR LEKPLATS

PLANANALYS

Enbart Fullerstaparken uppfyller rekommendationen om max 500 meter till lekplats från tillkommande bebyggelse. Enligt lekplatsprogrammet är denna lekplats avsedd för småbarnslek i första hand. Även Sjödalsparken (som genomgår en upprustningen) är avsedd för yngre barn. Lekplatsen i Rådsparken ligger cirka 730 meter och parken har stor variation i sitt innehåll, vilket kan attrahera barn i olika åldrar.

Som kommunen själva antyder, är dock 500 meter i längsta lagen för barn att gå för att uppleva anordnad lek. Belastningen på Rådsparken kommer sannolikt öka kraftigt om antalet barn mellan 1-12 år ökar som väntat enligt befolkningsprognosen.

På den tillkommande gården, tillhörande bostadshuset, redovisas en yta för lek.

SLUTSATS

I och med närheten till Fullerstaparken uppnås rekommendationen om avstånd till offentlig lekplats, dock endast till lekplats avsedd för småbarnslek.

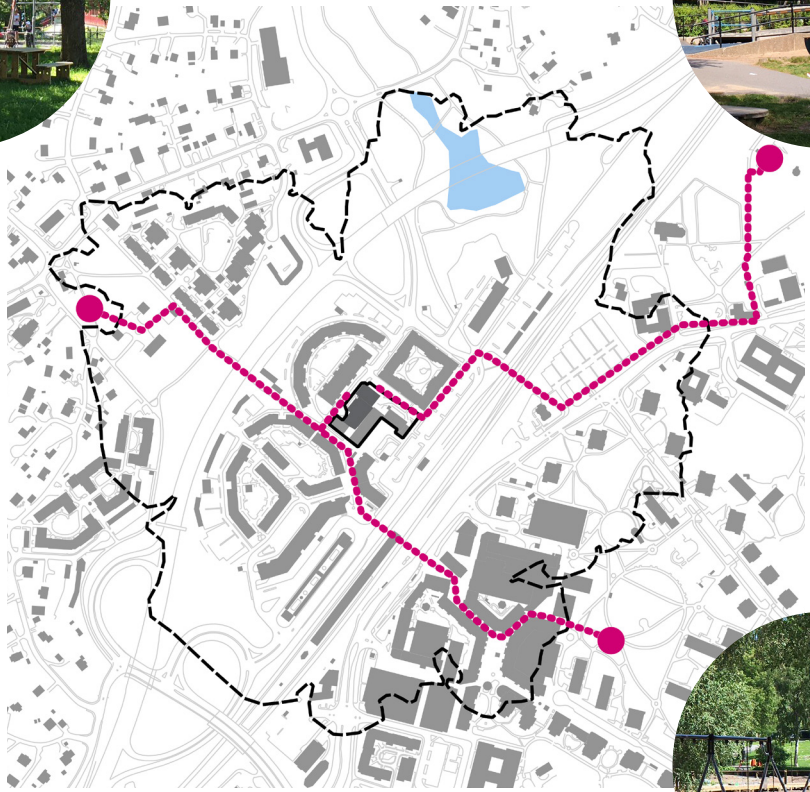
Planförslaget tillför lekmöjligheter på gården, vilket blir en tillgång för boende i huset.

FULLERSTAPARKEN (380 M)

RÅDSPARKEN (730 M)

GÅNGAVSTÅND TILL LEKPLATS

Gångväg Analysområde

SJÖDALSPARKEN (530 M)

FOLKHÄLSA

Det finns ett samband mellan tillgång till gröna miljöer i närområdet och **människors** *hälsa* och välbefinnande. Avståndet till grönska har enligt forskningen en stor betydelse för hur mycket vi rör på oss, och kortare avstånd har därmed visat sig ge positiva effekter på både fysiskt och psykiskt välmående. För barn utgör natur och grönytor viktiga utemiljöer för lek och rörelse. Därför är det viktigt att bostadsområden och skol- samt förskolemiljöer erbjuder tillgång till lekvänliga utemiljöer.

För huvudområdet *folkhälsa* analyseras tillgången till rekreation, bland annat genom avståndet till grönyta, idrottsplats/-lokal och promenadstråk.

MODELL FÖR SOCIAL KONSEKVENSANALYS

De "tända" delarna visar de faktorer som analyserats under Folkhälsa.

GRÖNYTA

Gröna platser ger möjlighet till rekreation, rofylldhet och närhet till vardagliga naturupplevelser. Forskning visar att närhet till gröna rum med i huvudsak vegetationstäckt mark främjar hälsa och välbefinnande (Grahn & Stigsdotter, 2003). Boende som har nära till grönytor har visat sig använda dessa oftare och längre stunder och uppvisar färre stressrelaterade besvär. Speciellt barn har visat sig vara friskare om de bor närmare grönområden (Healthy cities, 2013). Därför behövs det grönytor nära bostäder och arbetsplatser i städer. Forskning har visat att vi till vardags inte går längre än 200-300 meter till grönområden (Grahn & Stigsdotter, 2003). Närheten blir extra avgörande för människor med olika funktionsnedsättningar och äldre, men även barn som idag i genomsnitt uppskattas ha en rörelsefrihet på ca 300 meter (Boverket, 2015).

Enligt kommunens översiktsplan bör det vara max 300 meter från bostaden till en park eller grönområde och max 800 meter till ett större grönområde.

NULÄGE

Fullersta tillhör den del av Huddinge som har störst utbud av anlagda parker, här i form av Fullerstaparken, Sjödalsparken och Kyrkdammen som bidrar till närheten till grönyta.

PLANANALYS

Fullerstaparken, Sjödalsparken och Kyrkdammen pekas alla ut som viktiga platser med potential för utveckling i kommunens parkprogram (2015). Dessa nås inom 200 meters gångavstånd från den nya bebyggelsen i planområdet.

Den lilla grönytan, på privat mark, inom planområdet omringas av slutna fasader och parkeringsplatser vilket riskerar att göra detta till en något ”gömd” yta med få vistelsekvaliteter.

SLUTSATS

Rekommendationen om max 300 meter till grönyta uppnås från planområdet.

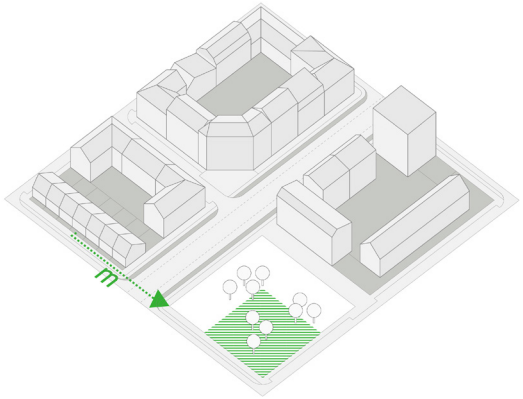

FULLERSTAPARKEN

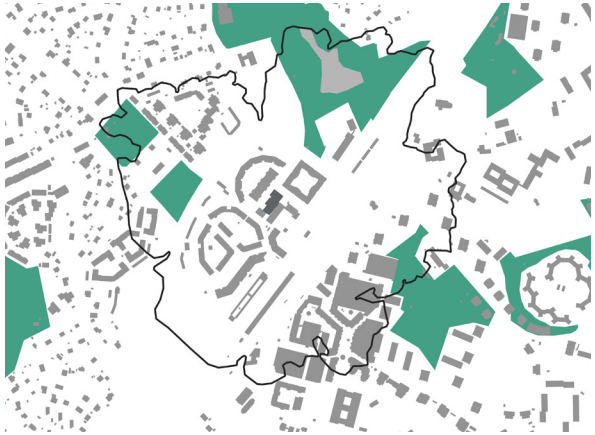
KYRKDAMMEN

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

max 300 m

GÅNGAVSTÅND TILL GRÖNYTA

GRÖNOMRÅDEN I ANALYSOMRÅDET

STÖRRE VÄRDEFULL PARK & IDROTTSPLATSER

Forskning visar att närheten till anläggningar för fysisk aktivitet har stor betydelse för om människor rör på sig regelbundet. Antalet platser och anläggningar inom ett område har stark korrelation med förekomsten av regelbunden fysisk aktivitet hos de boende (Faskunger, 2007).

Enligt rapporten ”Skillnaderas Stockholm” är barns möjligheter att delta i olika sociala och kulturella sammanhang vid sidan av skolan något som skiljer sig åt beroende på var barn bor och uppväxten i övrigt. Tillgång till dessa möjligheter ger en ökad känsla av inkludering och deltagande (Stockholms stad, 2015).

Trygghet och säkerhet är viktiga faktorer för att äldre regelbundet ska vara fysiskt aktiva. För ålderspensionärer visar studier också samband mellan mycket promenader, upplevd trygghet, medborgaranda och antalet närliggande anläggningar (ibid).

Analyser genomförda på Stockholms stad visar att ett minimimått krävs på parkytor för att det ska finnas rum för utrymmeskrävande funktioner såsom bollspel, picknick, promenader och rofylldhet. En minsta storlek på denna typ av park anses därför vara 1 hektar. Definitionen är baserad på Friyteguiden som även rekommenderar ett avstånd till denna typ av park (även kallas Stadsdelspark) ska vara max 500 meter.

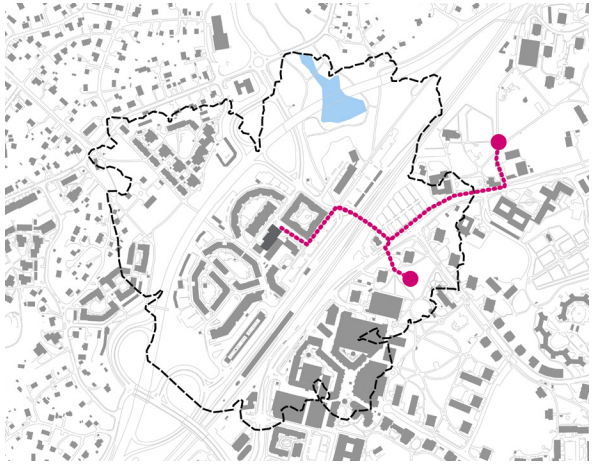
NULÄGE

Större parker och idrottsytor finns till stor del på östra sidan av järnvägen, i form av bland annat Rådsparken, som innehåller både skatepark och 4H-gård. Även Sjödalspaken som ligger inom 250 gångavstånd från planområdet är större än 1 hektar och erbjuder många olika typer av aktiviteter.

PLANANALYS

Både Rådsparken och Sjödalspaken uppfyller riktlinjen för minsta storlek för en större värdefull park. Sjödalsparken uppfyller rekommendationen om maxavstånd men Rådsparken ligger något längre bort än 500 meter från planområdet.

Rekommendationen om avstånd till idrottsyta uppfylls genom närheten till Rådsparken.

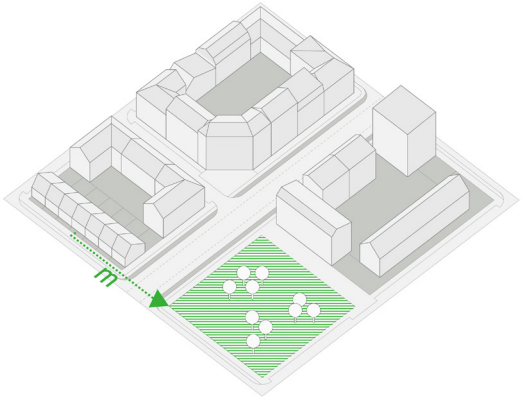

380 M GÅNGAVSTÅND TILL SJÖDALSPARKEN

620 M GÅNGAVSTÅND TILL RÅDSPARKEN

Gångväg Analysområde

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

max 500 m

GÅNGAVSTÅND TILL
STÖRRE VÄRDEFULL PARK >1 HA

max 1 000 m

GÅNGAVSTÅND TILL IDROTTSYTA

OFFENTLIG FRIYTA

Ett sätt att beskriva hur mycket markyta som avsätts för offentliga platser i ett område är hur stor andel av den totala markytan som de offentliga platserna upptar. Det är ett vanligt mått på markanvändning inom stadsplanering.

FN:s organ för boende och stadbyggnadsfrågor, UN Habitat, rekommenderat minst 15 % offentlig friyta för att tillgodose behovet av torg, parker och naturområden (UN Habitat, 2014). I många täta attraktiva stadsdelar i till exempel Stockholm upptas cirka 15 % av ytan av offentlig friyta.

NULÄGE

Inom planområdet finns ingen offentlig friyta idag. Inom analysområdet finns bl.a. tillgång till Fullersta torg, Fullerstaparken, Kyrkdammen och delar av Sjödalsparken. Det ger en andel offentlig friyta på 19 %.

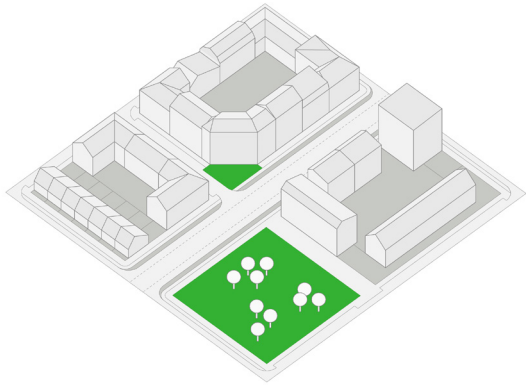
PLANANALYS

Bebyggelsen tillkommer på redan ianspråktagen mark och ingen friyta tas i besittning. Förslaget tillför inte heller någon ny friyta. Det planerade ”mini-torget” utgörs främst av parkeringsplatser och inkluderas därför inte. Det innebär att andelen offentlig friyta är oförändrad på 19 % inom analysområdet.

SLUTSATS

Rekommendationen om andel friyta inom analysområdet uppfylls.

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

minst 15%

OFFENTLIG FRIYTA

KYRKDAMMARNA

FULLERSTAPARKEN

NULÄGE – FRIYTA INOM ANALYSOMRÅDET

BULLER

Buller är den miljöstörning som berör flest människor i Sverige. Vägtrafik är den klart dominerande källan följt av spårtrafik och flygtrafik. Det påverkar människor olika beroende på vilken typ av buller det är, vilken styrka det har, vilka frekvenser det innehåller, och hur det varierar över tiden. Uppskattningar visar att nästan 20 % av Sveriges befolkning (motsvarande 2 miljoner människor), är utsatta för trafikbuller där den dygnsekvivalenta ljudnivån utomhus vid fasad överstiger 55 dBA. Förutom att vi blir störda av buller kan det påverka vår prestation, inlärning och sömn negativt. Under senare år har flera studier pekat på att långvarig exponering för flyg- och vägtrafikbuller kan öka risken för hjärt- och kärlsjukdomar (Folkhälsomyndigheten, 2020)

För att buller ska bedömas som en olägenhet ska störningen pågå under längre tid eller återkomma ofta. Det ska också vara en störning som människor i allmänhet upplever som en olägenhet. (Karolinska institutet, 2020)

När det gäller buller har statliga myndigheter tagit fram olika riktvärden för när buller kan anses vara en olägenhet. Ljud som vi känner oss störda av och som vi helst vill slippa kallas för buller. Trafikbuller är den typ av buller som flest antal människor tycks vara störda av. (Boverket, 2020)

Enligt *Förordningen om buller vid bostadsbyggnader* bör buller från spårtrafik och vägar inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden. Samma värden gäller för bostadsbyggnader om högst 35 kvadratmeter men ekvivalentnivån vid fasad är istället 65 dBA (Boverket, 2020).

Buller har stor inverkan på barns psykiska hälsa och påverkar både sömn och prestationsförmåga. Buller längs skolvägar påverkar barns möjlighet att uppfatta olika trafiksituationer och i anslutning till förskolegården blir det ett närmiljöproblem (Petersson, 1991). På skol- eller förskolegårdar finns riktlinjer för ljudnivå om högst 50 dBA (ekvivalentnivå dagtid) på de delar av gården som är avsedda för lek, rekreation och pedagogisk verksamhet (Boverket, 2015).

NULÄGE

Planområdet är beläget mitt mellan järnvägen och Huddingevägen (väg 226) vilket skapar en bullerutsatt miljö. Planområdet ligger dock inbäddat mellan bebyggelse.

PLANANALYS

I framtagen bullerutredning (Efterklang, 2021) konstateras att samtliga fasader på bostadstornet är bullerutsatta. Den preliminära bedömningen är också sådan att det är svårt att skapa ”tysta sidor” då bullret kommer från alla håll.

Upp till våning 9 kan dock tysta sidor skapas mot de fasader som riktas mot Huddingevägen, förutsatt att bostadsstorlekarna möjliggör genomgående lägenheter. För att klara riktvärden för inomhusmiljön krävs dock dimensionering av fasad och fönster.

Från våning 9, där bullernivåerna är högre från spårtrafik, har punkthuset en ytterligare våning. Även här krävs dimensionering av fasad och fönster för att klara riktvärden för ljudnivå inomhus.

De höga bullernivåerna och riktvärdena för maximal ljudnivå vid uteplats gör det svårt att genomföra balkonger. Enligt bullerutredningen klarar gårdsmiljön i markplan precis kravet om ekvivalent respektive maximal ljudnivå.

SLUTSATS

Ekvivalent ljudnivå vid fasad överstiger 60 dBA och även maximal ljudnivå på 70 dBA överskrids. Detta ställer krav på utformning och minskar möjligheterna att erbjuda boende balkong, som annars hade skapat mervärden för boende.

GÅRDAR

En kvartersgård är en gemensam yta som delas av de som har tillgång till fastigheten. Forskning vid KTH i Stockholm (Minoura et al., 2012) har visat att en gård inte ska vara för liten, minst 1500 kvadratmeter, gärna 2000 kvadratmeter och relativt sammanhängande för att säkerställa multifunktionalitet, det vill säga att en mångfald av aktiviteter är möjliga, såsom lek, odling, grillning. När bostadsgårdar fungerar som sociala arenor kan samspel och problemlösning mellan boende stödjas (Olsson 2012). Odling är ett exempel på en aktivitet som kan skapa sammanhållning mellan grannar eller inom ett bostadsområde (Lovell et al, 2014).

Kvaliteten på de gemensamma uterum som är tillgängliga för boende i ett kvarter är beroende av hur många som bor i kvarteret. Därför är det rimligt att mäta och styra relationen mellan uterum och täthet i kvarteret. Detta mått kallas rymlighet och mäts i kvadratmeter uterum dividerat med den totala våningsytan (BTA). 20 kvadratmeter per bostad rekommenderas för att skapa en rimlig rymlighet (Minoura et al., 2012).

NULÄGE

Befintliga bostäder inom planområdet har ingen avsatt gårdsyta.

PLANANALYS

Planförslaget föreslår en bostadsgård om 625 kvadratmeter i ett bullerskyddat läge. Det innebär 17 kvadratmeter gård per 100 kvadratmeter BTA bostad för boende i det nya huset. Gårdsmiljön tillför planteringar och regnbäddar för dagvattenfördröjning, en mötesplats för nya och befintliga boende i fastigheten med grill och odling samt en yta för lek. Den innebär således en väsentlig förbättring för befintliga boende inom kvarteret som idag inte har tillgång till någon gård överhuvudtaget.

Någon solstudie var inte tillgänglig vid tillfället för analysen, vilket gör det svårt att bedöma gårdens potentiella vistelsekvaliteter. Bullerutredningen visar på att ljudnivåerna kommer att vara godtagbara.

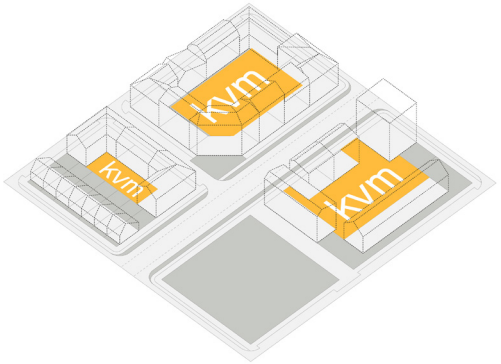
Trots goda ambitioner att med planteringsytor rama in och skapa tydliga gränser mellan offentligt och privat kan det uppstå problem med en så offentligt tillgänglig gårdsyta. En risk är att den blir mindre utnyttjad än en tydligt allmänt tillgänglig plats respektive helt sluten bostadsgård då varken besökare eller boende upplever sig ha fullt tillträde till, eller ägandeskap över, gården.

 Planförslaget redovisar en yta för lek på bostadsgården.

SLUTSATS

Gården tillför en gårdsyta för både nya och befintliga boende med gröna kvaliteter och lekmöjligheter, vilket förbättrar platsens potential avsevärt. Storleken uppfyller dock varken rekommendationer om minsta yta sammanhängande gård eller gårdsyta per 100 kvadratmeter BTA bostad. Gårdens solförhållanden har inte kunnat bedömas.

PRINCIP FÖR SOCIALT HÅLLBAR STAD

minst 1500 kvm

SAMMANHÄNGANDE GÅRD

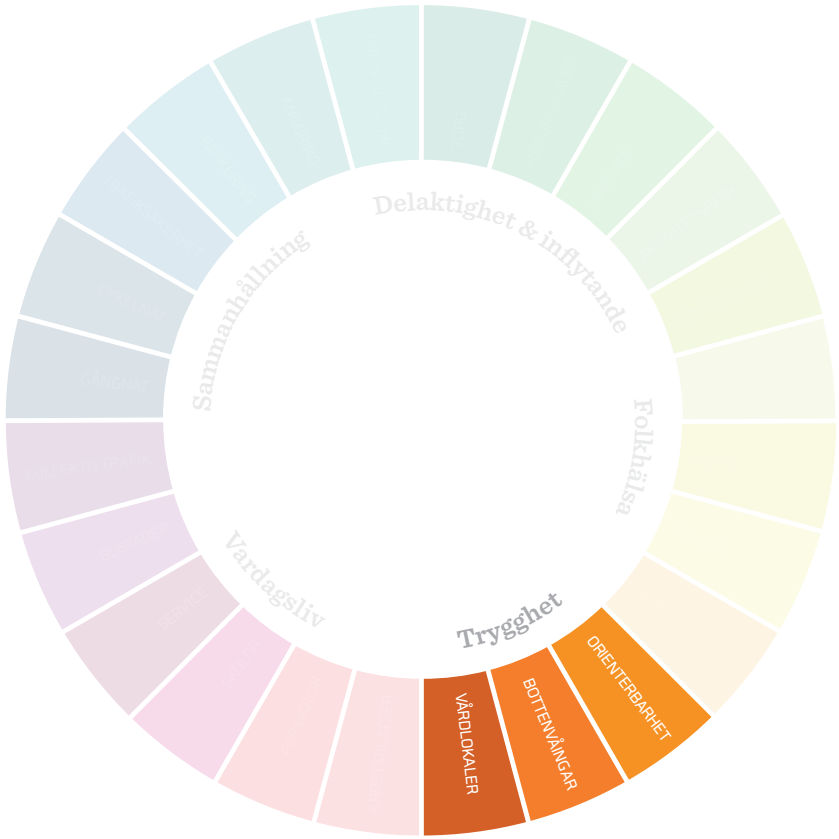
minst 20 kvm

GÅRD PER 100 BTA BOSTAD

TRYGGHET

Att känna sig trygg i sitt närområde eller när man rör sig i olika delar av staden är en viktig förutsättning för att nå välbefinnande. *Trygghet* är en individuell upplevelse som kan påverkas av en mängd olika aspekter. Upplevelsen kan till exempel påverkas av dålig belysning, nedskräpning, trafikmängder, buller eller personer som på olika sätt bryter mot sociala normer avseende hur de beter sig. Otrygga miljöer upplevs ofta som svårorienterbara, oöverblickbara, obefolkade eller obevakade. Upplevelsen av trygghet är också avgörande för var personer väljer att röra sig och vilka aktiviteter befolkningen väljer att delta i. Det påverkar även i sin tur möjligheten till sociala möten och därigenom ökad sammanhållning. I Huddinge kommuns mål och budget-dokument uttrycks som mål att den offentliga miljön ska vara ”trygg och trivsam”.

Under *trygghet* analyseras hur planförslaget, genom sin utformning, bidrar till att skapa ökad närvaro med hjälp av bl.a. aktiva bottenvåningar och gemensamma uterum, orienterbarhet och socialt trygga stråk. Även närhet till vårdlokaler analyserar då detta ökar tryggheten för framför allt gamla och sjuka.

MODELL FÖR SOCIAL KONSEKVENSANALYS

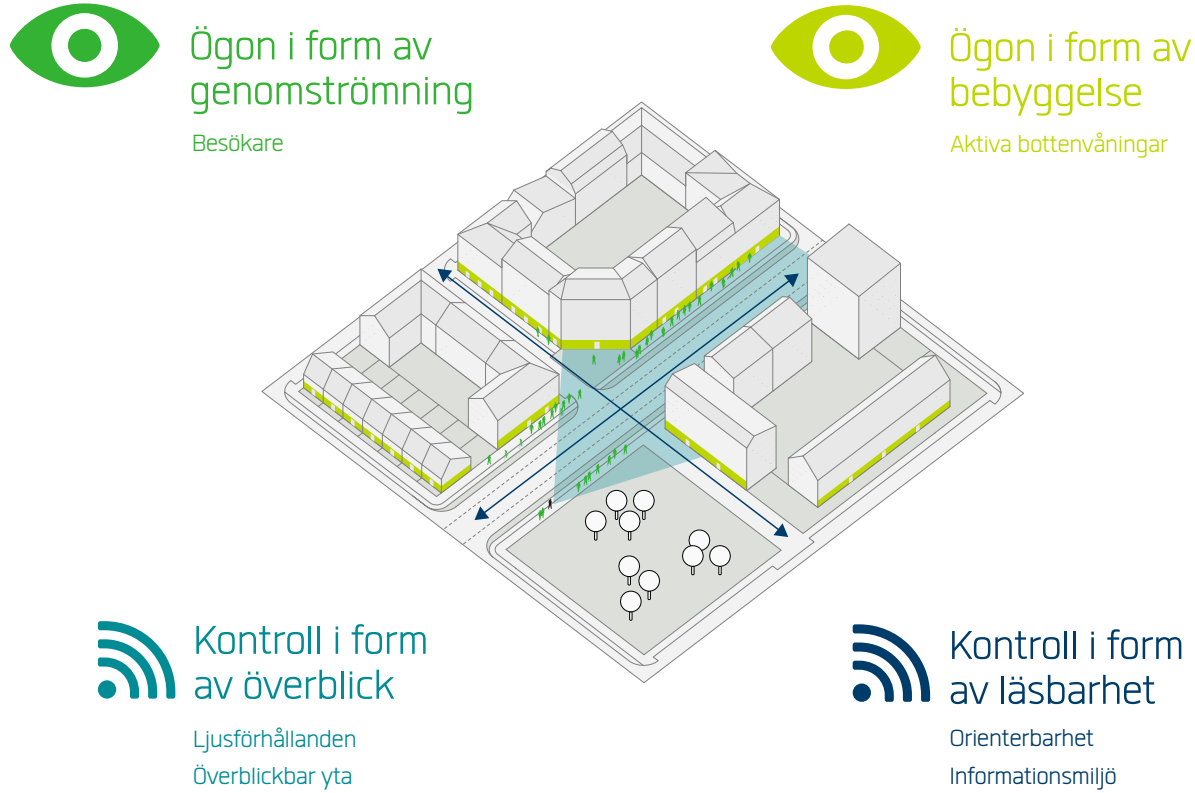
De ”tända” delarna visar de faktorer som analyserats under Trygghet.

KRITISKA TRYGGHETSFAKTORER I STADSMILJÖN

I figuren till höger summeras olika faktorer i den bebyggda miljön som visat sig påverka den upplevda trygghet bland människor.

Det handlar dels om informell övervakning i form av passerande människor, kvällsaktiva verksamheter, lokal överblickbarhet och ljusförhållanden men också om lättheten att röra sig vidare från platsen. Här är både stadsstrukturens läsbarhet och informationsmiljön i den lokala stadsmiljön viktig.

Dessa trygghetsfaktorer är inte minst viktiga att lyfta i ett tidigt skede av planeringen av stationsmiljöer. En stadsmiljö som i grunden saknar dessa egenskaper löper särskilt stor risk för otrygghet nära en station eller knutpunkt då erfarenheten visar att dessa miljöer lätt blir tillhåll för olika kriminella verksamheter, vilket exempelvis skulle kunna öka tillgängligheten till droger och att färre människor skulle våga röra sig i området nattetid.

ORIENTERBARHET

En stads gatunät skapar rumsliga samband där nätet kopplar ihop det offentliga rummet. Gångnätet tillsammans med andra transportsätt fyller en avgörande funktion i huruvida rörelser till och mellan olika delar av staden möjliggörs och uppmuntras. En stadsdel som inte på ett enkelt sätt underlättar för invånare utanför stadsdelen att hitta dit är fysiskt segregerad.

Forskning visar att segregerade stadsdelar tenderar att ha en betydligt högre andel lokalbefolkning än befolkning från staden i stort i sina offentliga rum. Stadsbyggandet har en uppgift i att underlätta och stödja rörelse till och mellan olika delar av staden för att möjliggöra att boende i större utsträckning får egen erfarenhet av många olika delar av staden.

Hur lätt ett stadsrum är att hitta till avgörs inte bara av den lokala överblickbarheten utan också av dess läge i relation till andra stadsrum i stadsdelen. God överblick över den närmsta omgivningen och tydlig läsbara platser skapar trygghet då det ger besökaren en känsla av kontroll.

Barns fysiska och kognitiva utveckling och mognad har stor betydelse för hur de använder och upplever miljöer och förmågan att orientera sig. Barn har mentala kartor som sätter gränser för deras område, exempelvis i form av ett buskage, ett vattendrag eller en gata. Utemiljön kan underlätta denna process genom en variationsrik miljö med markanta element och tydliga avgränsningar mellan privata och offentliga platser (SLU, 2008).

NULÄGE

Trots relativt god överblickbarhet och orienterbarhet i anslutning till planområdet skapar bebyggelsen längs Rådstuguvägen flera baksidor och otydliga gränser mellan privat och offentligt. Detta gör miljöerna något svåra att avläsa och tolka. Fullersta parkväg och torg skapar dock tydligare rum med en informativ miljö och skyltning till viktiga målpunkter.

PLANANALYS

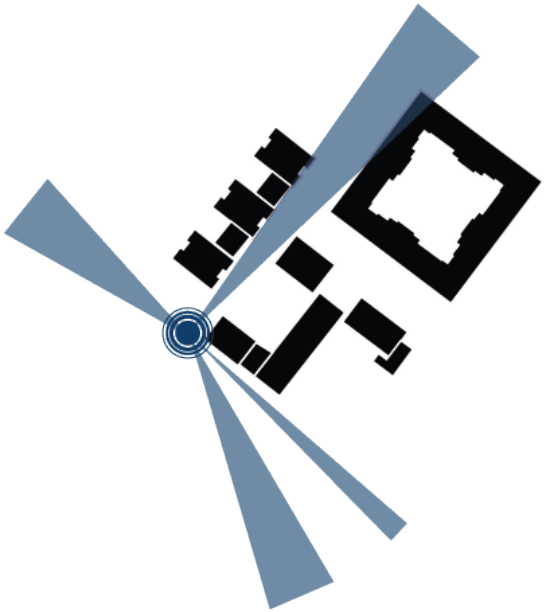
Den tillkommande byggnaden är ett punkthus på tio våningar. Eftersom omgivande bebyggelse är mellan tre och sex våningar hög innebär planen att ett relativt stort avtryck i miljön och påverkar läsbarheten på håll.

Från den rumsligt centrala korsningspunkten på Fullersta parkväg finns god överblick och det går att se huvudentrén på det tillkommande bostadshuset, ner mot Huddinge stationsväg och i Fullersta parkvägs båda riktningar, se figur 1.

Den idag svårlästa miljön längs Rådstuguvägen får en förbättrad utformning med färre baksidor och en tydligare gestaltning, även om den privata bostadsgårdens öppna karaktär kan leda till

EXEMPEL PÅ ÖPPEN GÅRD DÄR SKYLTNING TILLKOMMIT

FIGUR 1. SYDVÄST OM PUNKTHUSET FINNS EN YTA MED GOD ÖVERBLICKBARHET

osäkerhet kring huruvida den får användas av allmänheten eller inte.

SLUTSATS

Planförslaget, med sin relativt höga bebyggelse, kan göra att läsbarheten ökar på håll. Längs Rådstuguvägen tillförs ny bebyggelse med entrélägen och nya ytor för privat bruk. Läsbarheten förbättras avsevärt, även om den öppna gårdsmiljön sannolikt kommer att tolkas som offentligt tillgänglig, vilket i förlängningen kan leda till behov av skyltning för att markera gränser.

SOCIALT TRYGGA STRÅK

Enligt Boverket et al (2010) är stråken avgörande för upplevelsen av social trygghet. Stråk med överblickbarhet, belysning, skyltning och ögon i form av andra förbipasserande eller lokaler i bottenvåningar påverkar upplevelsen av trygghet.

NULÄGE

Trots det goda läget har området har relativt låga gångflöden idag. Det befintliga kvarteret har flera baksidor med få entréer, vilket i sin tur skapar få målpunkter. Infartsparkeringar längs järnvägsspåret bidrar till ett visst flöde av gående och inofficiell övervakning. Fullersta parkväg som binder samman västra och östra sidan om järnvägsspåret skapar störst flöden då det också leder till Huddinge station och centrum.

Trots service och restauranger vid Fullersta torg är det förhållandevis låg aktivitet på torget, som annars hade varit en dragare och lett till ökade flöden på omgivande stråk.

PLANANALYS

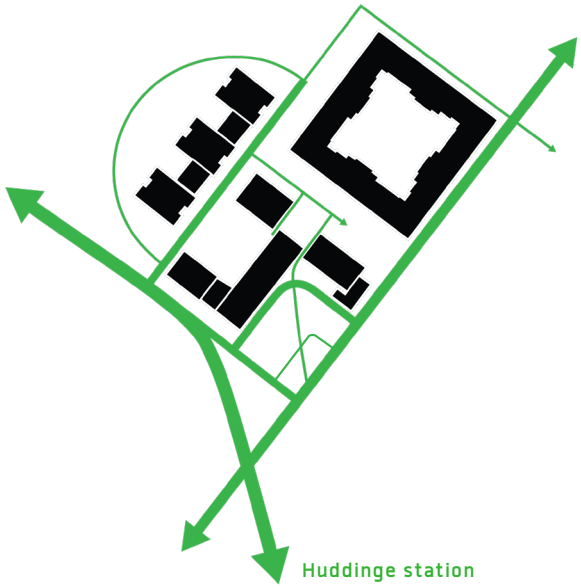
Figur 2 visar en uppskattning av gångflödesrelationerna kring Udden 8 utifrån olika målpunkter i närområdet. Som tidigare nämnt finns störst flöden längs Fullersta parkväg och Huddinge stationsväg.

Planförslaget innebär att en ny passage öppnas upp från Fullerstatorget mot Udden 8. Planen bidrar även till en högre befolkningstäthet och att fler kommer att röra sig i området under större delar av dygnet. Rådstuguvägen, vilken upplevs som något av en baksida idag, gynnas av den nya passagen och lokalentréer mot gatan. Den nya byggnaden har huvudentré för boende mot gården men bidrar indirekt till tryggheten på omgivande stråk tack vare ökad aktivitet.

På Fullersta torg planeras en upprustning som kommer att göra torget tryggare och mer attraktivt. Den nya passagen i torgets norra hörn gör det enklare att nå och passera över torget från Udden 8 vilket sannolikt ökar genomströmningen av människor över torget.

SLUTSATS

De ökade flödena, till följd av ökad befolkningstäthet och ett mer välbesökt torg, har potential att öka den informella övervakningen och därmed tryggheten i planområdet. Likaså de tillkommande lokalentréerna om de vänder sig ut mot omgivande gator.

FIGUR 2. UPPSKATTNING AV GÅNGFLÖDEN KRING UDDEN

FULLERSTA PARKVÄG

GÅNGTUNNELN SOM BINDER SAMMAN VÄSTRA OCH ÖSTRA SIDAN OM JÄRNVÄGEN HAR HÖGA GÅNGFLÖDEN OCH EN MÅLPUNKT I FORM AV HUDDINGE STATION

AKTIVA BOTTENVÅNINGAR

Offentliga rums kvaliteter och värden avgörs i hög grad av hur de inramas. Entréer och lokaler kring en gata, ett torg eller en park skapar förutsättningar för folkliv. Bottenvåningar kan genom antingen visuellt eller fysiskt utbyte möjliggöra interaktion mellan ute och inne. Sådana bottenvåningar kan anses vara aktiva i motsats till slutna, passiva bottenvåningar (Minoura 2016). Känslan av kontakt mellan ute och inne stärker upplevelsen av att vara sedd när man vistas i det offentliga rummet, något som Jane Jacobs kallade ”eyes on the street” (Jacobs, 1961).

Fasadlivets bottenvåningar utgörs av flera komponenter, men viktigast för det offentliga rummets kvalitet är typen och tätheten av entréer. Jan Gehl har visat (Gehl et al, 2006) att hög entrétäthet behövs för att ett gaturum ska upplevas intressant och levande. LEED Neighbourhood och BREEAM Communities rekommenderar också en täthet av entréer för att skapa ett tryggt och levande gaturum. LEED Neighbourhood förespråkar ett intervall på 10-20 meter mellan entréerna i blandad bebyggelse. Minst 5 entréer per 100 m gata rekommenderas därför i analysen.

Även om entrétäthet är ett sätt att mäta potentialen för utbyte bidrar också bottenvåningar som endast visar upp verksamheten innanför i viss mån med aktivitet och i förlängningen till trivsel och trygghet.

NULÄGE

Idag består planområdet av bostäder med verksamhetslokaler i bottenplan. Entrétätheten mot Fullersta parkväg och Fullersta torg är god, men längs Rådstuguvägen finns endast ett par entréer och skapar därför begränsat med ”ögon” och rörelser.

PLANANALYS

Det nya husets bottenvåning utgörs till knappt hälften av en ny lokal som kan delas upp i tre mindre. Användningsområdet är inte fastlagt och ett alternativ är en samlingslokal för några av de verksamheter som idag hyr in sig i fastigheten. Innehållet i lokalen styr hur mycket aktivitet den bidrar med. Med fler, mindre lokaler blir möjligheterna större. Det undanskymda läget och med Fullerstatorget precis intill är förutsättningarna för kommersiella verksamheter liten.

Mot ”Lilla torget” placeras cykelrum i bottenvåningen, vilket kommer att generera en del rörelser till och från men under begränsade tider på dygnet. Cykelrummets kan främst bidra genom att utgöra en upplyst och uppglasad fasad mot en plats som i övrigt omgärdas av helt slutna bottenvåningar.

Övriga ytor i bottenvåningen består av tekniska utrymmen som inte är att beteckna som aktiva.

Bostäderna får huvudingång från gården men nås även från Rådstuguvägen.

Den befintliga bebyggelsen, där den tidigare tillbygganden rivs, får nya entréer vilket förbättrar förutsättningarna för en aktiverad gårdsyta och ögon mot platsen.

SLUTSATS

Rekommendationen om minst 5 entréer per 100 meter gata uppnås.

FIGUR 3. ENTRÉERNAS PLACERING I PLANFÖRSLAG MED OMGIVNING.

VÅRDLOKALER

Behovet av vård varierar över en livstid. För de som har löpande behov av kontakt med vården är närheten något som förenklar vardagen. Tillgång till vårdlokaler är en fråga om trygghet både i form av den upplevda tillgängligheten (till exempelvis vårdcentraler eller apotek) men även eftersom vårdtjänster skapar flöden av människor och aktivitet över dygnets timmar.

WHO rekommenderar tillgång till och tillgänglig hälsovård inom gångavstånd för äldre. Äldreboende är exempel på verksamheter som kan integreras i ett bostadsområde så att äldre ska kunna flytta inom sitt bostadsområde för att få vård. I projektet ”AgeFriendly World” påtalas också vikten av att informera de boende om tillgänglig sjukvård i närheten (2017).

NULÄGE

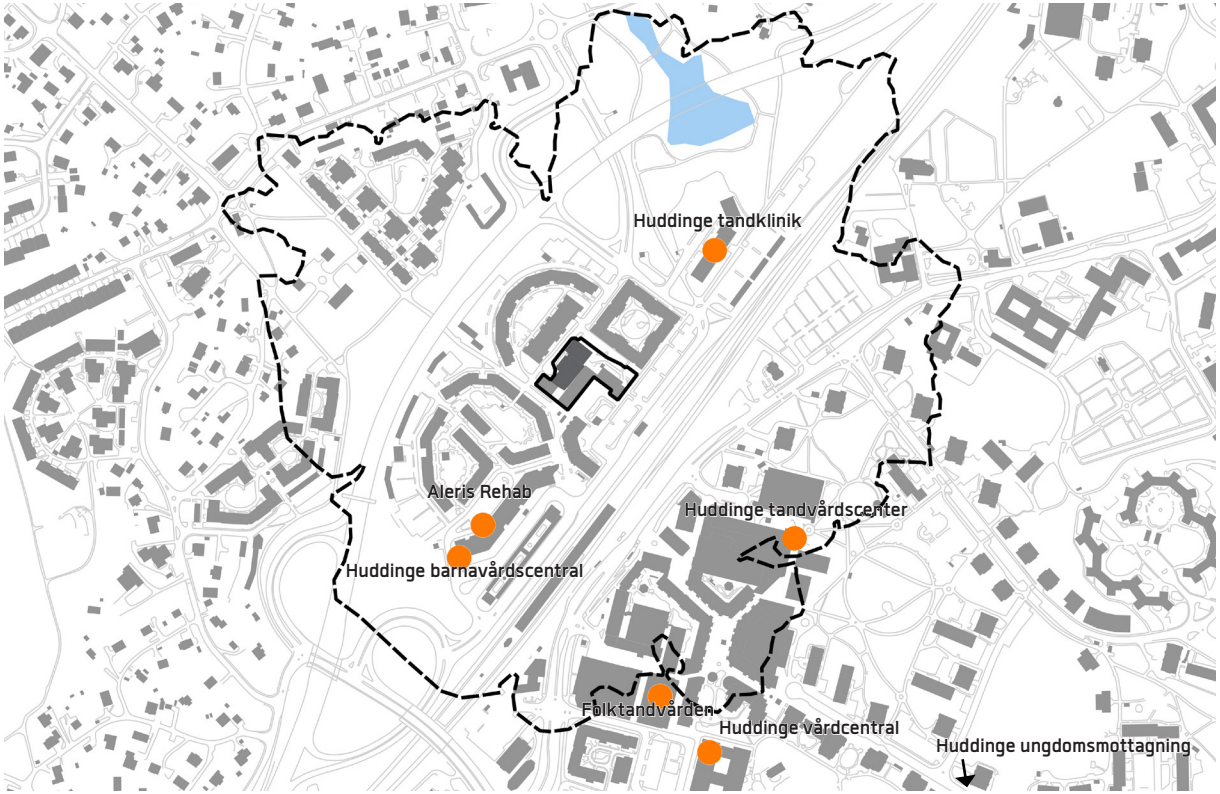
Idag ligger Huddinge tandklinik, Huddinge barnavårdscentral och Aleris Rehab Huddinge inom analysområdet. Strax utanför analysområdet ligger även Huddinge vårdcentral, folktandvård och ungdomsmottaging. I Huddinge centrum finns även två apotek.

PLANANALYS

Ingen vårdanläggning eller boende med särskilt stöd föreslås i planförslaget. Avståndet till Huddinge vårdcentral är cirka 500 meters gångavstånd från planområdet. I maj 2023 kom dock ett beslut om att vårdcentralen ska flytta och någon ersättningslokal har ännu inte presenterats.

SLUTSATS

Boende i tillkommande bostäder kommer att ha god tillgång till vårdlokaler inom analysområdet förutsatt att vårdcentralen får nya lokaler.

BEFINTLIGA VÅRDLOKALER INOM OCH I NÄRA ANSLUTNING TILL ANALYSOMRÅDET

Vårdlokal Analysområde

4. SAMLAD BEDÖMNING & REKOMMENDATIONER

SAMLAD BEDÖMNING & REKOMMENDATIONER

Som diagrammet visar finns många kvaliteter i den miljö som bebyggelsen tillkommer i. Många av rekommendationerna uppfylls, i synnerhet avseende indikatorer för *Vardagsliv, Sammanhållning* samt *Delaktighet & inflytande.* Analyserna har även visat att det finns vissa utmaningar främst inom huvudområdena *Folkhälsa, Vardagsliv* och *Trygghet.*

Sammantaget har planförslaget möjlighet att bidra till social hållbarhet genom att erbjuda bostäder som svarar mot det framtida bostadsbehov som kommunen identifierat. Bostäderna tillkommer dessutom i ett strategisk läge som erbjuder närhet till kollektivtrafik, service, kultur och friyta. De nyinflyttade kommer att bidra till mer liv och rörelse i området vilket har potential att öka den informella övervakningen och därmed upplevd trygghet. Den tillkommande gårdsmiljön tillför flera kvaliteter för de boende, men dess öppna karaktär kan leda till problem med markering av gränser på sikt.

Det goda kollektivtrafikläget innebär samtidigt problem med buller, vilket kan komma att sänka boendekvaliteter för boende och påverka möjligheten till balkonger.

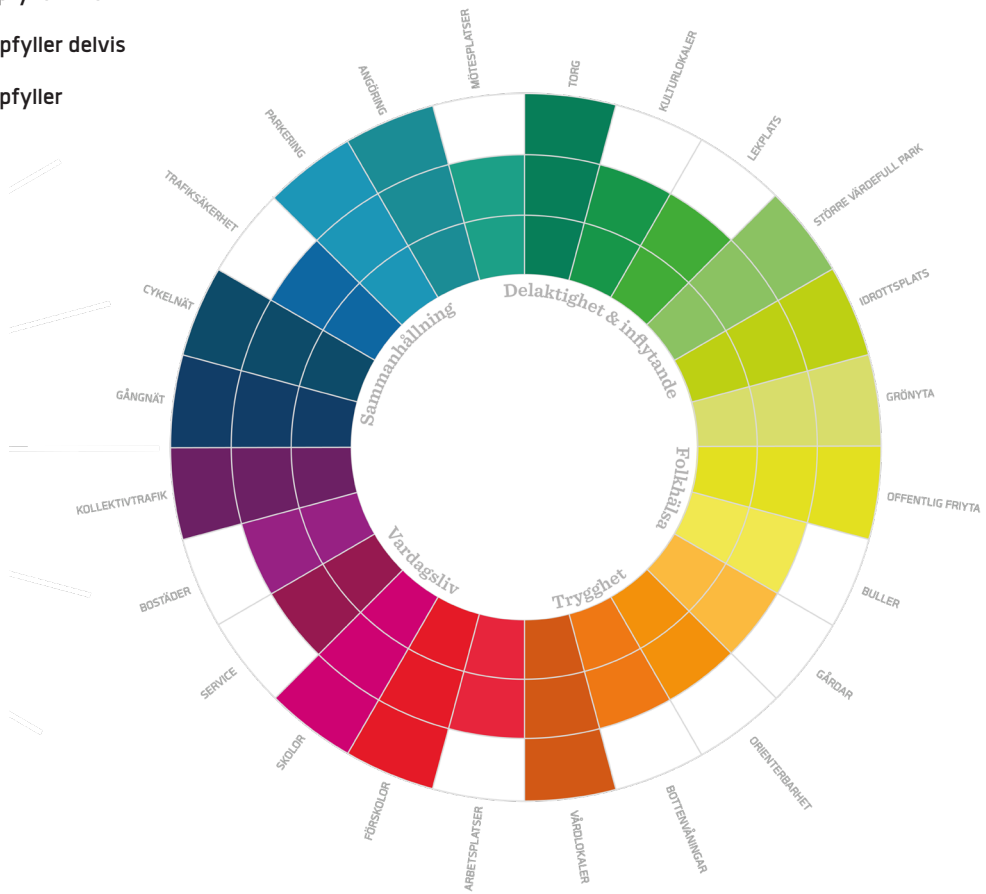
Den tillkommande bebyggelsen i form av ett högre hus innebär också en förändrad stadsmiljö och skapar sämre ljusförhållanden samt försämrade boendekvaliteter för boende i intilliggande bebyggelse. Barnkällaren och den ideella föreningen FUB Huddinge förlorar också lokaler som är viktiga för verksamheternas fortlevnad och närboendes tillgång till service och föreningsliv.

Utifrån modellen har en samlad bedömning gjorts för respektive indikator i tre steg:

(1) Uppfyller inte

(2) Uppfyller delvis

(3) Uppfyller

SAMMANHÅLLNING

Analysområdet erbjuder relativt mycket stadslivsvänliga stråk. Däremot kräver avstånd till närliggande skolor bra kopplingar genom säkra passager, då detta är av avgörande betydelse för barns tillgänglighet och säkerhet i området. Det nya regionala cykelstråket längs med Huddingevägen ger de boende goda möjligheter för långväga cykelpendling. Kopplingar till de lokala stadsrummen är dock få, vilket gör att stråket i sig är något isolerat och kan därför upplevas som otryggt för fotgängare.

Tillgången till kollektivtrafik är mycket god och närheten till Huddinge station skapar också en regional tillgänglighet inom gångavstånd.

De tillkommande p-platserna i anslutning till bebyggelsen skapar ökad trafik in mot Rådstuguvägens vändplan, vilket kommer att påverka den upplevda trafiksäkerheten, trots ändrad markbeläggning.

Cykelparkeringar beräknas i enlighet med riktlinjerna i parkeringsstrategin vilket ger incitament att välja cykeln som färdmedel.

REKOMMENDATIONER

- Implementera hastighetssäkrade korsningspunkter med goda siktförhållanden för att skapa säkra skolvägar för gående och cyklande barn. Korsningarna ska också vara anpassade för personer med funktionsvariation.

VARDAGSLIV

Planförslaget ökar variationen av bostadstyper och bostadsstorlekar inom både kommundelen och kommunen som helhet. Den höga andelen mindre lägenheter svarar bra mot kommunens behovsbild och möjliggör för boende i Fullersta att stanna kvar i kommundelen i ett stationsnära läge.

Rekommendationen om minst 100 boende per hektar uppnås inte även om punkthuset bidrar till en ökad befolkningstäthet väster om järnvägsspåret. Avståndet till befintlig service, restauranger, livsmedelsbutiker samt förskola och skola skapar dock förutsättningar för att underlätta vardagslivet för både barn, vuxna och föräldrar. Det korta avståndet till stationen och antalet arbetsplatser som nås inom 30 minuters resa med kollektivtrafik möjliggör ett nära liv som underlättar livspusslet.

Den populära butiken och dagliga verksamheten Barnkällaren och föreningen FUB Huddinge påverkas dock av rivningen av tillbyggnaden från 60-talet, vilket gör att de får svårt att fortsatt bedriva sin verksamhet. På så vis påverkas både arbetsplatser, daglig verksamhet och serviceutbudet negativt. Även boende i intilliggande bebyggelse kommer att få försämrade boendekvaliteter till följd av försämrad utsikt, dagsljusinsläpp och ökad insyn.

REKOMMENDATIONER

- Säkerställ att Barnkällaren och FUB Huddinge kan få motsvarande lokalyta i samma goda läge.
- Motsvarande mängd bostäder skulle kunna tillskapas på ett sätt som skapar större mervärden och tar större hänsyn till omgivande miljöer.
- Överväg hyresrätter för ett jämnare utbud av upplåtelseformer i Fullersta.

DELAKTIGHET & INFLYTANDE

Analysen visar att de som flyttar in i området kommer att ha god tillgång till torgytor, speciellt med ett upprustat Fullersta torg runt knuten och en tillkommande liten torgyta vid sidan om.

Boende i kvarteret kommer också ha god tillgång till olika typer av kulturutövande genom den variation av besöksmål och samlingslokaler som finns inom promenad- och cykelavstånd, bland annat i Huddinge centrum.

Rekommendationerna för avstånd till lekplats, större värdefull park och idrottsplats uppnås. Det finns emellertid en upplevd brist på lekplatser inom analysområdet. Rådsparken är den enda lekplats som erbjuder aktiviteter för alla åldrar. Den kommer dessutom att få en höjd belastning om antalet barn mellan 1 och 12 år ökar enligt befolkningsprognosen. Den tillkommande lekytan på bostadsgården blir ett viktigt komplement för barn i fastigheten.

REKOMMENDATIONER

- Upprustningen av Fullersta torg blir en viktig del i att aktivera platsen. Tillskottet av boende ger underlag till både befintlig och ny service runt torget, vilket skapar mervärden både för ny och befintlig befolkning.
- För en dialog om huruvida tillgången till närlekplatser är tillräcklig, eller om kommunen behöver etablera ytterligare en områdeslekplats med fokus på äldre barns lek.
- För dialog med berörda verksamheter på platsen , vars lokaler påverkas av rivningen av tillbyggnaden. För att verksamheterna ska kunna vara kvar krävs erbjudande om motsvarande lokalytor.

TRYGGHET

Fullersta torg beskrivs idag som mörkt och delvis otryggt, med lite aktivitet kvällstid. Planförslaget innebär att fler kommer att bo och röra sig i området vilket ökar den informella övervakningen. Upprustningen av torget med mer belysning, fler och trevligare vistelseytor och gallring av grönska kommer också att öka tryggheten. En öppning i ena hörnet av torget ökar därutöver genomströmningen och gör att torget bli den genaste vägen från stationen.

Planförslaget innebär viss ökad aktivitet i bottenvåningarna. Den nya byggnaden får entréer i alla riktningar och efter rivningen av tillbyggnaden tillförs även entréer på befintlig bebyggelse mot den nya gården. Att en stor del av bottenvåningen i den nya byggnaden upptas av funktionella rum såsom elrum, miljörum, undercentral och cykelrum gör dock att aktiviteten kring dem är begränsad. Att huvudentrén vätter mot den privata gården i stället för mot allmän gata minskar också byggnadens trygghetsskapande effekt.

En mer ”horisontell” lösning hade i det här fallet stärkt fler gator och offentliga miljöer samtidigt som samma värden hade tillskapats, i form av ökat befolkningsunderlag och fler framsidor. Noden Huddinge station skulle kunna vara ett argument för ett högre hus, men motargumenten är bl.a. den småskaliga befintliga bebyggelsen och kulturmiljön i Fullersta, vilket skapar starka reaktioner bland närboende.

REKOMMENDATIONER

- Överväg om samma mängd bostäder och värden kan tillskapas på annat sätt. Exempelvis genom att använda ny bebyggelse för att skapa tydligare gränser mellan offentliga och privata miljöer och rama in gator i Fullersta, och på så vis göra dessa tryggare.
- Skapa tydligare gränser mellan offentliga och privata platser (uteplats och grönyta), för att undvika att staket eller liknande dyker upp i efterhand.
- Tillför om möjligt fler kvällsöppna verksamheter på Fullersta torg.

FOLKHÄLSA

Både rekommendationen om andel offentlig friyta och kvadratmeter offentlig friyta per boende uppnås med god marginal inom både analysområdet och planområdet. Rekommendationen om max 300 meter till grönyta uppnås genom Fullerstaparken och Kyrkdammarna.

Bostadsgården uppnår inte rekommendationen om minsta sammanhängande yta och inte antalet kvm per 100 kvm BTA bostad, vilket innebär att trycket på gården sannolikt kommer bli högt. Detta kan leda till att boende väljer andra ytor för utevistelse, vilket påverkar dess funktion som en social arena.

Bostadshusets bullerutsatta läge kan komma att påverka bostädernas kvaliteter och möjligheterna till att skapa värdefulla uteplatser.

REKOMMENDATIONER

- Se över tillgången till lekplatser för äldre barn.

BARNPERSPEKTIVET

Barn och unga i kvarteret kommer ha god tillgång till offentlig friyta och grönytor. Även tillgång till lekplatser och större värdefulla parker är relativt god. Även om den tillkommande bostadsgården är liten tillförs öppen grönyta och ytor för lek som blir en kvalitet för boende i fastigheten. Den öppna gården begränsar dock barnens frihet och ökar behovet av vuxnas övervakning.

Tillkomsten av mindre bostäder möjliggör för separerade föräldrar att i högre omfattning bo kvar i samma kommundel.

Second hand-butiken Barnkällaren fungerar idag som en målpunkt för föräldrar och barnfamiljer i Fullersta. Om verksamheten inte får möjlighet att vara kvar innebär det att boende förlorar tillgången till en fysisk butik som säljer billiga och hållbara barnkläder, som i sin tur skapar värden för Huddinge centrum i sin helhet.

REKOMMENDATIONER

- Säkerställ att butiken och dagliga verksamheten Barnkällaren får ersättninglokaler i samma läge.

5. KÄLLOR

Andersson, B (2004) Rädslans rum - trygghetens rum - ett forskningsprojekt om kvinnors vistelse i trafikrummet. Lunds universitet

BREEAM for communities (2011) Technical Guidance Manual version 1

Bergdahl, S. (2016) Takgårdar för barn - ett sätt att lösa ett stadsbyggnadsproblem?

BRÅ (2012) NTU 2012 - Om utsatthet, trygghet och förtroende

Borén, T., Koch, D. (2009) Platser i praktiken och social hållbarhet: Hökarängen och andra små centrumbildningar i fokus.

Boverket (2020) Regler och riktvärden för buller

Boverket (2015) Gör plats för barn och unga! - En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolan utemiljö

Boverket (2011:5- ALM 2) Tillgänglighet på allmänna platser.

Boverket, BRÅ, Tryggare mänskligare Göteborg (2010) Trygghetsvandring - en vägledning

Dahlin, Å (2015) Från delad till enad stad - Översiktsplanering för social hållbarhet, Delrapport från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm

Efterklang (2021) Bullerutredning för Udden 8

Ewing, R., Cervero, R (2010) Travel and the Built Environment, Journal of the American Planning Association

Faskunger, J. (2007) Den byggda miljöns påverkan på fysisk aktivitet, Statens Folkhälsoinstitut

Folkhälsomyndigheten (2020) Buller och höga ljudnivåer

Gehl, J (2008) Life Between Buildings

Gehl, J., Johansen Kaefer, l., Reigstad, S (2006) Close encounters with buildings, Urban Design International

Glaeser, E (2012) Stadens triumf (Stockholm: SNS Förlag)

Grahn, P., Stigsdotter, U (2003) Landscape planning and stress. Urban Forestry and Uran Greening.

Healthy Cities, Malmö stad (2013) Hälsofrämjande stadsplanering

Hillier, Bill (1996) Space is the Machine, Cambridge: Cambridge University Press

Huddinge kommun (2016) Barnkonsekvensanalys metodhandbok

Huddinge kommun (2019) Befolkningsprognos 2019-2028

Huddinge kommun (2016) Cykelplan

Huddinge kommun (2019) Detaljplan för kvarteret Tingshuset – beslut om planuppdrag

Huddinge kommun (2019) Handbok för tryggare stadsmiljöer

Huddinge kommun (2017) Kollektivtrafikplan

Huddinge kommun (2013) Lekplatsprogram

Huddinge kommun (2019) Nämndernas lokalbehov Till Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning 2019-2021 med utblick till 2032

Huddinge kommun (2015) Parkplan

Huddinge kommun (2016) Parkeringsprogram

Huddinge kommun (2015) Parkstrategi

Huddinge kommun (2019) Plan församhällsbyggnad och lokalförsörjning i Huddinge 2020 med utblick till 2035

Huddinge kommun (2016) PM Sammanställning RVU 2016

Huddinge kommun (2018) Rapport Trygghetsdialog/enkät i Huddinge C 24 april 2018

Huddinge kommun (2018) Trygghetsvandring Huddinge C 24 april 2018

Huddinge kommun (2014) Översiktsplan 2030

Jacobs, J (1961) The Death and Life of Great American Cities

Karsten, L "The playful city: On the changing character if urban outdoor play and the persistence of 'old' inequalities". 2016-06-17, Stockholm

Karolinska Institutet (2020) Buller

Komossa, Susanne (2010), The Dutch Urban Block and the Public Realm.

LEED ND (2009) LEED 2009 for Neighborhood Development Rating System

Legeby, A. (2013) Patterns of co-presence - Spatial configuration and social segregation

Legeby, A., Koch, D., Marcus, L., (2015) Jämlika livsvillkor och stadsbyggande - inspel till pågående översiktplanarbete

Legeby, A., Marcus, L., Berghauser Pont, M., Tahvilzadeh, N. (2015) Storstäder i samverkan: Stadsbyggandets sociala dimension

Legeby, A., Koch, D., Ehsan, A. (2013) Kulturnärvaro - inspel till boende och stadsmiljö

Malmö stad (2011) Lekvärdesfaktor för förskolegårdar i Malmö - med syfte att nå en hög lekkvalitet

Malmö stad (2012) Stadens rumsliga påverkan på hälsa

Malmökommissionen (2014) Malmös väg mot en hållbar framtid - hälsa, välfärd och rättvisa

Mistra Urban Futures (2015) Socialt hållbar stadsdel - Indikatorer och verktyg

Movium (2016:1) Bygga stad för barn och unga - vägledning, inspiration och allmänna råd

Mårtensson, F., Boldemann, C., Söderström, M., Blennow, M., Englund, J-E., Grahn, P. (2009) Outdoor Environment Assessment of Attention Promoting Setting for preschool children - part of salutogenic concept. Health and place vol. 15 ss. 1149-1157

New York City (2014) CEQR TECHNICAL MANUAL

Origo Group (2018) Befolkningsundersökning, Huddinge kommun

Origo Group (2018) Befolkningsundersökning, Huddinge kommun, Bilaga 1: Jämförelse mellan kommundelar

Origo Group (2018) Befolkningsundersökning för unga i Huddinge kommun

Project for Public Spaces (2016) www.pps.org/reference/grplacefeat/ (www. pps.org)

Reflex Arkitekter (2021) Udden 8 Parallella uppdrag

SLU (2008) Stadsrum för barn

Statistiska Centralbyrån (2018) Bostadsstatistik för Huddinge kommun

Statistiska Centralbyrån (2019) SCB:s medborgarundersökning 2019 Huddinge kommun

Stockholms läns landsting (2013) Värdering av stadskvaliteter

Stockholms stad och Stockholms universitet (2012) Spontanidrott för vilka? En studie av kön och nyttjande av planlagda utomhysytor för spontanidrott under sommarhalvåret

Spacescape (2015) Mäta stad

Trafikverket, Sveriges kommuner och landsting (2009) Rätt fart i staden - Hastighetsnivåer i en attraktiv stad

Törnqvist A., Olsson S., Claesson S. (2012) Socialt blandat boende i Göteborg

UN Habitat (2012) Urban planning for City Leaders

UN Habitat (2014) A new strategy of sustainable neighbourhood planning: Five Principles

WHO (2012) Health Indicators of sustainable cities in the Context of the Rio+20 UN Conference on Sustainable Development

SPACESCAPE
Spacescape AB / Östgötagatan 100 / Box 4700 / SE-116 92 Stockholm / Sweden
Tel +46 8 452 97 67 / www.spacescape.se / info@spacescape.se